

Naš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo -

svetovnih in domačih dogodkov

Poltni urad Celovec 2 - Verlagspostamt Klagenfurt 2.

LETO XIV./STEVILKA 42

CELOVEC, DNE 18. OKTOBRA 1962

Izhaja v Celovcu - Erscheinungsort Klagenfurt

CENA 2.- ŠILINGA

Za osebno svobodo in dostojanstvo

Komunisti vedno poudarjajo, da se bo re za koristi delavcev in kmetov, za boljše življenje malega človeka. Pravijo, da mu s svojim političnim in gospodarskim sistemom hočejo ustvariti tak položaj, da ga nihče več ne bo izkoriščal, ker »bodo vsi enaki«. Se pravi: vsi bodo lastniki vseh pridobitvenih podjetij, tovarniških obratov in zemlje, ki jo bodo odvzeli sedanjim lastnikom, veleposestnikom in razdelili med tiste, ki jo v resnici obdelujejo. Pravijo, da bodo za vse takó dvignili življenjsko stopnjo, da bodo vsi lahko dobro živeli in bo tudi delavec brez težav in skrbi lahko vzdrževal svojo družino. Seveda ne bo nihče več siromašnih proletarskih naselij, ampak povsod velika stanovanjska poslopja z udobnimi in ceneniimi stanovanji. Katka: Napovedali so lepše in pravičnejše življenje za delovnega človeka, kot pa je v takozvani kapitalistični družbi.

Takšna je komunistična propaganda. Stvarnost je pa čisto drugačna. Kar pogledamo si tjo! Komunisti so prišli na oblast v Sovjetski zvezi že med prvo svetovno vojno, t. j. leta 1917. Na oblasti so že polnih 45 let. Po neprevidnosti in nepremišljenosti zahodnih zaveznikov so svojo oblast po drugi svetovni vojni še znatno razširili in jo potisnili daleč naprej proti zahodu Evrope in v osrčje Azije. Povsod, kjer so prišli na oblast, so ljudjem pobrali vse. Lastnik vseh pridobitnih in proizvodnih sredstev je postala država. Prejšnje veleposestnike je zamenjala država, prejšnji zasebni kapitalizem pa državni kapitalizem. In kaj vidimo? V Sovjetski zvezi n. pr. mora Hruščev še po 45 letih, ko nemoteno vlada nad narodi ogromnega kega področja, priznati, da prejšnja svetovna žitnica ne pridela zadosti žita, da državna posestva ne zredijo zadosti živine in je zato še vedno občutno pomanjkanje mesa. Splošni življenjski položaj se ni dvignil tako kot so komunisti napovedovali. Ljudje so slabo oblečeni, deloma slabo hranjeni, ne morejo si nabaviti modernih tehničnih pripomočkov za domače gospodarstvo. Delavstvo je izgubilo vse prejšnje pravice, ki se jih je lahko posluževalo v sporih za plače. Pod komunisti ne sme nihče stavkati in mora delati za dostikrat nižje plače kot poprej in pod težimi pogoji. Tudi napoved komunistov, da bodo pod njimi vsi enaki, se ni izpolnila. Izkazalo se je, da je bila to le prevara, saj pod komunisti res dobro živi samo vladajoči komunistični sloj, vsi drugi pa slabše.

Tako je pri komunistih. Kako pa na nekomiunistični strani, na tisti, ki jo komunizem stalno napada in o njej trdi, da samo izkorišča delovne ljudi za svoje sebične koristi?

Vsestranski gospodarski, socialni in kulturni dvig držav v svobodnem svetu je viden vsepovsod. Sedemnajst let po končani vojni je nastal iz ruševin popolnoma nov svet. Nastala so najmodernejša mesta z lepimi stanovanjskimi hišami, nastala nova industrijska podjetja, ki so v takem zagonu, da nimajo zadosti delovne sile in je potrebujemo vedno več. Ljudje so materialno in v socialnem pogledu dobro preiskbljeni, kar sami tudi radi priznajo s tem, da jim gre dobro kot še nikoli.

V svobodnem svetu so demokratske politične stranke z demokratskimi režimi dokazale, da je mogoče ustvariti boljši in pravičnejši socialni sistem in red le ob upoštevanju človekove osebne svobode in njegovega dostojanstva. Delovni sloji v zahodni Evropi imajo odprte oči. Vse te razlike ob primerjavi obeh sistemov vidijo in se povsod odločajo za življenje in delo v svobodi in demokraciji.

Oder mladje se je predstavil z „Mrtvim oznanilom“ Bora Kostanka

»Oder mladje« se je v prejšnjih številkah »Našega tednika« predstavil kot skupina mladih, za igravsko umetnost navdušenih ljudi, ki so si stavili visoki cilj, podajati sodobne odrske prireditve za zahtevnega gledavca. So to pretežno dijaki z gimnazije za Slovence, z učiteljskega ter študenti iz naših univerzitetnih mest.

V nedeljo, dne 14. oktobra 1962, se je ta skupina prvič predstavila javnosti v Modri dvorani Doma glasbe z dramskim poizkusom »Mrtvo oznanilo« našega koroškega pisatelja Bora Kostanka.

Med gosti, ki so napolnili dvorano, so bili predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev, profesor dr. Valentin Inzko ter tajnik profesor dr. Reginald Vospernik; predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Franci Zwitter; ravnatelj slovenske gimnazije dr. Joško Tischler, predsednik Krščanske kulturne zveze profesor dr. Pavle Zablatnik ter avtor igre Boro Kostanek.

(Posebno poročilo o kulturno pomembnem dogodku prinašamo na 3. strani.)

VABILO

Vabimo na misijonsko nedeljo, dne 21. oktobra 1962, na misijonsko prireditev z igro

„OB SINJI REKI“

Igro uprizori Slovenski misijonski krožek »Lambert Ehrlich« ob pol treh popoldne v Kolpingovi dvorani v Celovcu.

Vsi prijatelji misijonov so prisrčno vabljeni!

Dijaški misijonski krožek

Aretacije v Rodeziji

Policija v Južni Rodeziji je znova aretirala večje število Afričanov in jih obtočila, da »izzivajo nered«. Do aretacije je prišlo v Salisburyju, Bulavaju in Bancroftu. Do novih policijskih ukrepov proti afriški večini v Južni Rodeziji je prišlo po nedavnem sklepu Edgara Whiteheada, da prepove največjo politično organizacijo v državi - Afriško nacionalno unijo Zimbabve. Ta organizacija je proti federaciji Rodezija-Njasa, in zahteva popolno enakopravnost za afriško prebivalstvo. Hkrati, ko so prepovedali to stranko, so začeli zapirati in konfinirati njene voditelje, med njimi tudi Nkoma.

Južnorodezijske oblasti so v zadnjem času aretirale 1600 Afričanov, 200 funkcionarjem prepovedane stranke pa so omejili prostost gibanja. Njen predsednik Nkoma ne sme zapustiti svoje rodne vasi v bližini Gulavaja.

V Londonu ne skrivajo, da bi prišla britanska politika v Južni Rodeziji v slepo ulico potem, ko je odstopil britanski predstavnik v OZN za kolonialna in skrbniška vprašanja Hugh Foot. Toda kljub temu ni še nobenega znamenja, da bi britanska vlada v bližnji bodočnosti kaj storila, da bi zavrla samovoljo južnokorejskega predsednika vlade in odpela pot za rešitev sedanjega napetega stanja.

V Londonu ne pričakujejo, da bi v bližnji bodočnosti prišlo do britanske intervencije v Južni Rodeziji. Predvsem zato, ker se London ne želi zameriti beli manjšini v koloniji, po drugi strani pa bi v britanski prestolnici radi počakali na volitve v Severni Rodeziji, ki bodo konec oktobra, in na pomočilo, ki ga bo dala posebna vladna komisija, ki sedaj raziskuje stanje v Južni Rodeziji.

KRATKE VESTI

Dosedanji ravnatelj Mednarodne banke za razvoj, Eugene Black, je odstopil: na njegovo mesto so predlagali uglednega newyorskega bančnika Georga Woodsa.

V finski prestolnici je odpotovala poljska trgovinska delegacija, ki jo vodi poljski minister za zunanjo trgovino Kazer. Pogajala se bo za trgovinski sporazum, veljaven za prihodnje leto.

V Firencah so bile demonstracije zaradi aretacij, ki jih izvaja španska policija. Na čelu demonstrantov je korakal župan Firence, krščanski demokrat Giorgio La Pira.

Mehiški predsednik Lopez Mateos, ki je bil pet dni na uradnem obisku na Japonskem, je začetkom tedna odpotoval iz Tokia. Pred Japonsko je obiskal Indijo, sedaj pa je namenjen v Indonezijo in na Filipine.

Eksplodizijo ameriške atomske bombe v veliki višini, ki bi jo morali izvesti začetkom tega tedna nad Pacifikom, so zaradi slabega vremena odložili za 24 ur.

Četrto obletnico malgaške republike so svečano proslavili. Vojaški paradi je prisostoval predsednik republike Fulbert Cirannana.

Eden izmed najbolj aktivnih asovcev, bivši polkovnik Argoud, je objavil pismo, v katerem pravi, da OAS za zdaj ne bo likvidirala de Gaulle, temveč bo počakala na »obsodbo, ki jo bo izreklo francosko ljudstvo na referendumu o reviziji ustave«. Zapisal je tudi, da OAS poziva francosko ljudstvo, naj glasuje z »ne«. Domnevajo, da živi Argoud v Zahodni Nemčiji.

Francoske oblasti so začetkom tedna izročile Alžiru francosko letalsko oporišče

Zborovanje zaupnikov

V nedeljo, dne 21. oktobra 1962, bo v Celovcu v prosvetni dvorani Mohorjevega doma, Viktringer Ring 26, ob pol treh popoldan v zvezi z državnoborskimi volitvami v smislu sklepov občnega zbora zborovanje in posvetovanje krajevnih zaupnikov Narodnega sveta koroških Slovencev.

NAZNANILO

Napovedali smo, da bo uprizorila Farna mladina Žitara ves v nedeljo, 21. oktobra 1962, igro »Zadnji vitez Rebrčan« na odru v St. Jakobu v Rožu. Zaradi bolezni in drugih nepredvidenih okoliščin pa moramo uprizoritev preložiti na termin, ki ga bomo objavili pozneje.

Farna mladina Žitara ves.

OBJAVA

V gospodinjstvih šolah šolskih sester v St. Jakobu in St. Rupertu se bo pričel redni pouk v ponedeljek, dne 5. novembra 1962. Še je čas, da se prijavite za šolo, ki je potrebna vsakemu sodobnemu dekletu, če hoče stopiti pripravljen in usposobljen v samostojno življenje.

KLUB SLOVENSKEH ŠTUDENTOV NA DUNAJU

poroča o obisku predsednika NSKS, dr. Valentina Inzka, na Dunaju.

V nedeljo, dne 7. oktobra letos, nas je obiskal v »Korotanu« v Bennogasse predsednik NSKS, dr. Valentin Inzko, ki se je mudil tiste dni na Dunaju. Dr. Inzko nam je govoril o pomenu in nalogah NSKS in tudi ostalih slovenskih organizacijah v boju za enakopravnost. Razkril nam je probleme našega ljudstva in obenem utemeljil članstvo pri Federativni uniji evropskih manjšin, kajti le kot člani lahko sodelujemo pri sklepih te važne organizacije. Ponazoril nam je tudi težave v zvezi s škofijskim odlokom glede poučevanja verouka na osnovnih šolah v jezikovno mešanem oziroma pretežno slovenskem ozemlju.

Ob koncu predavanja se je razvila živahna diskusija, ki se je nanašala predvsem na bližnje volitve in na stališče, ki ga bosta zavzemala Narodni svet koroških Slovencev, odnosno njegovo glasilo »Naš tednik - Kronika«!

Maison Blanche. Izročitvi so prisostvovali funkcionarji mešane francosko-alžirske komisije za zvezo. Pomembno vojaško oporišče so izročili Alžiru na podlagi določil evianskih sporazumov. Oporišče je eno izmed največjih v Alžiru. Opremljeno je z najmodernejšimi navigacijskimi napravami.

Jemensko vrhovno vojaško poveljstvo je ukazalo vsem pripadnikom jemenskih oboroženih sil, da se morajo vrniti v svoje vojašnice najkasneje v petih dneh, Radio Sana poroča, da je poveljstvo pozvalo vse pripadnike jemenske armade, naj prevzamejo svoje redne dolžnosti.

V Sovjetski zvezi bodo v drugi polovici novembra preizkusili nove tipe večstopenjskih raket, nosilk vesoljskih ladij. Nove rakete bodo preizkusili na področju Tihega oceana. Sovjetska vlada je izdala poziv vsem prizadetim državam, naj zaradi varnosti pomorskega in zračnega prometa v drugi polovici novembra ne pošiljajo ladij in letal v določena tihomorska področja.

Osemnajstih afriških držav in Madagaskar, ki se pogajajo s skupnim trgov o bodočih medsebojnih odnosih, zavračajo predlog EGS, da bi jim v prihodnjih petih letih iz sklada za razvoj nudili kredite v višini 700 milijonov dolarjev, kar bi znašalo kakih 7 milijonov dolarjev letno za vsako državo. Ti krediti ne bi zadostovali niti za pokritje 30 odstotkov javnih investicij.

Politični teden

Po svetu . . .

BOJI V JEMENU

Razvoj položaja na jemenskih mejah, v katerih so se morale jordanske in Saudove čete umakniti zaradi močnih napadov jemenske vojske, je predmet poročil tujih novinarskih agencij, ki se opirajo na nek kairski časopis in poudarjajo, da je jemensko letalstvo uničilo ostanke jordanskih in Saudskih revolucionarnih enot v severovzhodnem obmejnem območju Jemena. Invazijske enote so utrpeli hude izgube, piše egiptovski list, ki se sklicuje na uradna jemenska poročila. Zaplenili so veliko orožja in vojnega materiala, ki so ga invazijske skupine zapustile pri umiku. Medtem se vršijo razgovori o uniji med Jemenom in ZAR. Te razgovore članov predsedništva sveta ZAR z jemenskimi voditelji ocenjujejo v krogih kairskih političnih opazovalcev kot prvi korak v smeri tesnejših odnosov med obema državama in možnosti obnove unije med ZAR in Jemenom.

SEGNİ OBISKAL TRST

Predsednik republike Italije Segni s sprogo je prispel v Trst. Po slavnostnem sprejemu na postaji je odšel v vladno palačo na Trgu Unità, kjer je sprejel rektorja in profesorski zbor tržaške univerze. Pozneje je sprejel predstavnike oblasti in javnega življenja mesta in bil na proslavi 110-letnice državnega policijskega zbora na hišpodromu. Trst je ravno sedaj pozorišče hudih političnih bojev pred bodočimi volitvami v občinski svet. »Primorski dnevnik«, glasilo slovenske manjšine v Italiji, je ob tej priložnosti razpravljalo tudi o položaju slovenske narodne manjšine ter izražal upanje, da bodo kmalu uresničene zakonite pravice in zahteve slovenske manjšine v okvirih italijanske republike, katere ustavo in suverenost zastopa visoki gost.

ADENAUER GRE V ZDA

Predstavniki Bele hiše je sporočil, da bo kancler Adenauer meseca novembra uradno obiskal ZDA. Zahodnonemški kancler bo prispel v Washington na povabilo predsednika Kennedyja. Sporočilo o Adenauerjevem obisku so objavili neposredno po odhodu ministra Schröderja iz Bonna v Washington na razgovore s predsednikom Kennedyjem, ministrom Ruskom in drugimi ameriškimi funkcionarji, ki so odgovorni za evropske zadeve in Berlin. Poudarjajo, da bo Adenauer prišel v Washington 7. novembra in ostal v ZDA dva do tri dni. To bo drugi obisk kanclerja Adenauerja v ZDA, odkar je Kennedy postal predsednik ZDA.

JUGOSLOVANSKI SPORAZUM Z INDIJO

V Beogradu so podpisali sporazum o blagovni menjavi med Jugoslavijo in Indijo. Ta sporazum določa povečanje medsebojnih pošiljk blaga v prihodnjih petih letih. Med razgovori med obema delegacijama so proučili tudi možnosti za širše gospodarsko ter industrijsko sodelovanje med Jugoslavijo in Indijo. Predvidena je tudi poglabitev medsebojnega znanstvenega in tehniškega sodelovanja.

TITO POJDE V MOSKVO

Obisk sovjetskega predsednika Brežnjeva v Jugoslaviji je marsikaj izčistil. Prišel je marsikaj novega, uglasil marsikatero nasprotstvo in obudil stara. V znamenju novih odnosov med Moskvom in Beogradom bo jugoslovanski maršal Tito letos decembra obiskal Sovjetsko zvezo. Hruščov ga je namreč že pred meseci povabil na počitnice, toda Tito je vabilo sprejel šele sedaj po obisku Brežnjeva v Jugoslaviji.

ZDA SE ZAPREJO KUBI

Ameriška vlada je uvedla trgovinsko zaporo prot iKubi. Povabila je tudi druge zavezniške države iz Južne Amerike in Evrope, naj ji pomagajo ter ne prevažajo s svojimi ladjami vojaškega materiala na Kubo.

BRUSELJ

V Belgiji so se nedavno obnovila pogajanja za vstop Velike Britanije v Skupno evropsko tržišče, ki so jih prekinili začetkom avgusta. Angleško delegacijo vodi minister za evropske zadeve Heath, ki je pred tem obiskal prestolnice držav SET-a.

INDIJSKA VLADA IZGNALA KITAJSKE ČETE

Predsednik indijske vlade Nehru je izjavil, da so indijske čete dobile ukaz, naj izkrene čete s severovzhodnega obmejnega področja Indije. Dodal je, da so kitajske čete med spopadi, ki so bili v sredo, zgubile okoli sto mož. Nehru je pred svojim odhodom v Cejlon, kjer bo ostal tri dni, izjavil časnikarjem, da so nedavni spopadi na kitajski meji »hud incident«. Spopadi na tem področju so izbruhnili nenadoma, toda niso trajali preko 10. oktobra. Glede pogajanj s Kitajsko je Nehru izjavil: »Dokler traja napad na severovzhodnih mejah, je malo verjetnosti, da bi se začela pogajanja s Kitajsko.«

SCHROEDER POTUJE V WASHINGTON

V nemškem Bundestagu je med razpravami o zunanji politiki prišlo do ponov-

nih vzklikov članov opozicije proti Adenauerju in proti njegovi politiki. Adenauer je dejal, da pomeni kritika socialdemokratskega voditelja Ollenhauerja »posredno podporo tezi Hruščeva«. Zunanji minister Schröder je skušal pomiriti duhove v zvezi z Berlinom, s skupnim tržiščem ter z odnosi med Vzhodom in Zahodom. Potem je omenil, da bo odpotoval v ZDA in da zaradi tega ne želi prejucicirati svojih razgovorov s Kennedyjem s kakršnimi koli izjavami ali z neumestno polemiko.

. . . in pri nas v Avstriji

USPEH OeVP V SALZBURGU

Preteklo nedeljo, 14. oktobra 1962, so se v Salzburgu vršile težke in napeto pričakovane občinske volitve glavnega mesta. Od vseh 72.206 volivnih upravičencev se je volitev udeležilo 61.405 udeležencev, to je 78,52 odstotkov, od teh je bil 60.573 veljavnih glasov. Zanimivo je, da je pri teh volitvah žela največji uspeh Avstrijska ljudska stranka. Pridobila je glasov za cel mandat, tako da jih ima sedaj štirinajst. S tem pa je FPÖ izgubila mandat, ki bo odselej zastopana z devetimi namesto z desetimi mandati v mestnem občinskem svetu.

Deželno vodstvo Ljudske stranke je po volitvah zavzelo stališče k izidu volitev. Dobesedno pravi: »Izid današnjih salzburških občinskih volitev pomeni za Avstrijsko ljudsko stranko izreden uspeh. Kajti edina od štirih strank je pridobila en mandat.

mogočna arhitektura bazilike, ki daje koncilski dvorani resnični občutek veličastnosti in mogočnosti.

Da bi olajšali delo glavne skupščine so namestili zvočne naprave, ki obstajajo v 30 zvočnikih in 40 mikrofoni, ki so vsi povezani s kabino za režijo. V koncilski dvorani je tudi notranja telefonska naprava s centrale in s 40 telefonskimi aparati, ki naglo povezujejo različne točke. V dvorani je naprava za razsvetljevanje, ki je neodvisna od razsvetljave bazilike s 40 projektorji, ki so nameščeni pod stropom in številni drugi aparati, ki osvetljujejo vse točke dvorane. V dvorani je tudi naprava za registracijo s posebno kabino in 4 veliki registratorji, ki bodo vnesli na trak vse, kar bo povedano na sestankih. V njej je tudi mehanografsko središče za naglo štetje glasovnic po glasovanih, ki bodo izvedena na koncilskih sejah. Stalne naprave so pripravljene za televizijske in radiofonske prenose javnih sej in slovesnosti.

Za vse te naprave so bili potrebni kilometri in kilometri električnih in radiofonskih, televizijskih in telefonskih kablov, ki kot nevedna mreža povezujejo vsako točko dvorane, kjer se vrši drugi vatikanski vesoljni cerkveni zbor. Po tleh dvorane so razgngjene velike bele preproge.

Gre za tesnejše zблиžanje med Cerkvijo in svetom

Sedanji vesoljni zbor ima predvsem pastoralni, to je dušnopastirski značaj. »Koncil — je dejal že omenjeni rimski kardinal — nima naloge, da formulira nove nauke, temveč ima predvsem nalogo, da ponovno in krepkeje potrdi pričevanje krščanskega življenja.«

V letih priprav in tudi v zadnjih dneh se je mnogo govorilo o vprašanju krščanskih verskih ločin. Nekateri so celo zatrjevali, da je glavni cilj sedanjega vesoljnega zbora, omogočiti ponovno združitev vseh ločin s katoliško Cerkvijo.

V tej zvezi pa je kardinal Traglia dejal: »Namen koncila je, ponovno predstaviti Cerkev v vsej njeni večni življenjski moči in resnici. Če bodo ločeni bratje potem hoteli uresničiti skupno željo po enotnosti, jim bomo lahko z živo ljubeznijo rekli: »To je vaš dom, to je dom vseh tistih, ki na sebi nosijo Kristusovo znamenje. Zaradi tega se bodo koncilski očetje potrudili, da se omogoči vrnitev ločenih bratov, ne da bi to škodovalo resnicam in ustroju Cerkve, ki jo je hotel Kristus.«

Za ekumenski koncil Vatikan II. vlada veliko zanimanje ne samo v vsem katoliškem svetu, temveč tudi pri nevernikih. Zanimivo in značilno je, da bodo koncilski dela spremljali kot opazovalci predstavniki številnih nekatoliških Cerkva, slovesne otvoritve koncila pa so se udeležili predstavniki 85 držav, mnogi državniki pa so poslali papežu poslanice, v katerih so mu izrazili voščila za srečni potek in uspeh zasedanja.

SLOVENC

doma in po svetu

Razstava slovenske knjige v Frankfurtu

Državna založba Slovenije je nedavno razstavljala na knjižnem sejmu v Frankfurtu. Letošnji sejem je bil izredno velik. Nastopalo je okrog 1200 založniških hiš z vsega sveta. Na tej vsakoletni svetovni knjižni manifestaciji je letos tudi slovenska knjiga dobila svoje mesto. Prikazali so manjši izbor knjižnih del in je za prvi poskus uspeh zadovoljiv. Za slovenske knjige je bilo dokaj zanimanja. Pozornost so zbudile predvsem knjige: Cop, Svet med vrhovi, Kosovo in Groharjeva monografija, Zbirka slovenskih klasikov, Kos: Zgodovina Slovencev, Mikuz: Pregled zgodovine Narodnoosvobodilnega boja, Spomeniški vodniki itd. Omenjena založba je na sejmu vzpostavila stike s tujimi založniki in knjigarnarji. Uspehi teh stikov bodo med drugim izdaje slovenskih del v tujih prevodih.

Poljsko-slovenski književni stiki

Iz Poljske se je vrnila delegacija Zveze književnikov Jugoslavije. Lojze Krakar in Izet Sarajlić sta prepotovala doberšen del Poljske in se sešla z mnogimi književniki mlajše in starejše generacije. Ti prijateljski razgovori bodo ugodno vplivali na nadaljni razvoj stikov obeh narodov, posebej še na intenzivnejše zanimanje Poljakov za književnost narodov Jugoslavije, saj je ta še vedno premalo znana med njimi. V Varšavi je izšla »Antologija jugoslovanske poezije«, ki pa zajema samo del jugoslovanske poezije in zato ne zadovolji. Državna založba Slovenije pa pripravlja antologijo poljske poezije 20. stoletja. Izšla bo v kratkem in bo zajela 55 pesnikov ter obsegala okrog 5600 verzov. Pripravlja jo Krakar. V zvezi z njegovo antologijo so ob njegovem bivanju v Varšavi uprizarili večer poljske poezije v slovensčini. Ob vsem tem lahko upamo, da bodo v preglednem času prevedli poljščino še marsikatero slovensko delo.

Razstava pesniških del

Študijska knjižnica Mirana Jarca v Novem mestu je priredila v počastitev 80-letnice Alojzija Gradnika razstavo pesniških del in prevodov. Razstava obsega tudi izbor prevodov Gradnikovih pesmi v tuje jezike in izbor literature o pesniku. Med bibliofilijskimi izdajami je razstavljen prvi odtis Gradnikovih Pisem z Jakčevimi lesorci in tudi Skerjančeva uglasbitev prvega pisma iz zbirke.

Milan Vidmar umri

V Ljubljani je nenadoma preminil profesor Milan Vidmar, znani slovenski učenjak in šahovski vele mojster. Slovenija, kakršna je, majhna in neznatna tako v zemljepisnem pogledu kot v pogledu številčnosti svojega prebivalstva, je vendarle dala svetu nekaj sijajnih znanstvenih imen. Omenimo med temi samo znanega matematika Jurija Vego, čigar logaritmične tablice se uporabljajo danes, ali pa slavnega fizika Jožeta Stefana, ki je prvi izračunal temperaturo sončne površine. Toda poleg teh dveh bi lahko našli še več drugih, ki so dostojno predstavljali svoj majhni slovenski narod na prizorišču svetovne znanstvene ustvarjalnosti. Danes lahko med te brez drugega prištejemo tudi pok. prof. Milana Vidmarja, saj je njegova kvaliteta kot znanstvenega delavca potrjena ne le doma, ampak si je s svojimi uspehi na področju elektrotehniške prakse in teorije pridobil sloves, ki sega daleč preko meja njegove ožje domovine.

Kot strokovnjak je prof. Vidmar na svojem znanstvenem področju napisal več pomembnih knjig in razprav, ki so potem bile prevedene v različne svetovne jezike. Že leta 1920 je izšla njegova znana knjiga »Die Transformatoren«, ki je doživela več izdaj in bila prevedena v vse važnejše tuje jezike, tako v francoščino, nemščino, ruščino itd. Sledila so številna druga dela, razprave, članki, kjer je z velikim znanjem ter izkušnjami razčlenjeval najtežja praktična in teoretična vprašanja elektrotehnike. V elektrotehniki je znana tudi tako imenovana »Vidmarjeva formula«, poleg te »Vidmarjevi zakoni«, kar je nedvomen znak za ceno in mesto, ki ju slovenski učenjak uživa v mednarodnih znanstvenih krogih.

Pokojni profesor Milan Vidmar se je rodil 22. julija 1885, in sicer v slovenski prestolnici v Ljubljani. Ko je tu dovršil srednjo šolo, se je vpisal na dunajsko tehniško visoko šolo, kjer je leta 1907 diplomiral za inženirja, a leta 1910 promoviral za doktorja tehniških ved. Že zgodaj je kazalo, da bo njegova razvojna pot izredno uspešna in sijajna. Najprej se je kot mlad inženir zaposlil pri »Elinu« v Weislu pri Gradcu, kmalu zatem v Budimpešti v tovarni »Ganz«, kjer je s svojimi zavidljivimi uspehi vzbudil veliko pozornost. Leta 1918 je na dunajski visoki šoli opravil izpit za docenta, naslednje leto pa, ko je bila v Ljubljani ustanovljena slovenska univerza, je tu ustanovil elektrotehniški oddelk, ki ga je vodil do leta 1949. To mesto je zapustil šele, ko se je v tem času začel intenzivneje ukvarjati z vprašanji elektrifikacije in je postal vodja Inštituta za elektrogospodarstvo.

VESTI O KONCILU

Kakor smo že zadnjič poročali, se je danes pred tednom začel veliki 2. Vatikanski koncil. Ko so koncilski očetje prispeli v procesiji skupno s svetim očetom skozi bronasta vrata preko trga svetega Petra v baziliko, se je začelo prvo zasedanje. Molili so molitev k Svetemu Duhu, na kar je kardinal dekan daroval sveto mašo. Po izpostavitvi svetega pisma so kardinali in zastopniki nadškofov in škofov izkazali papežu pokorščino. Papež in zbrani očetje so potem molili veroizpoved in druge molitve, da izprosijo božjo pomoč pri delih koncila. Zatem so peli evangelij v grškem in latinskem jeziku. Prvo zasedanje so zaključili z govorom svetega očeta.

Po uradnih vesteh bo prvi del koncila končan 8. decembra. Drugi del se bo pričel v prvih mesecih leta 1963, tretji del pa se bo pričel jeseni 1963.

Sveti oče Janez XXIII. je sprejel v privatni avdienci ogrske škofo Endre Hamvasa, Sandor Kovasca in apostolskega administratorja Pavla Brezanovskega. To je prvič po vojni, da svet oče lahko sliši poročila iz ust ogrskih škofov.

Najstarejši škof na koncilu je msgr. Alfonz Carinci, ki bo 9. novembra, v polnem teku koncila, praznoval svojo stoletnico. Najmlajši škof pa je Alcide Mendoza Castro, ki ima 35 let in že štiri leta vodi škofijo Albancay v Peruju. Na koncilu so zastopane vse dežele sveta razen Sovjetske zveze. Tudi anglikanska in protestantska

cerkev sta poslali v Rim svoje zastopnike. Razgovori z ekumenskim patriarhom v Carigradu, Moskvi in Atenah pa niso prinesli zaželenega sporazuma.

Koncilski dvorana

Ta se razteza od glavnih vhodnih vrat bazilike do papeškega oltarja, pred katerim je postavljen prestol za svetega očeta. Sedeži za koncilске očete so razmeščeni vzdolž ladje na obeh straneh in porazdeljeni po stopnicah, kar omogoča popoln razgled z vsake točke dvorane. Z deli za spremljevalce glavne ladje bazilike v koncilsko slavnostno dvorano, v kateri bo lahko delalo nad 3000 oseb, koncilskih očetov, teologov, opazovalcev, notarjev, tajnikov, stenografov in drugih uslužbencev, so pričeli 15. maja. Najprej so zgradili stopnice v kovinski strukturi s kilometri cevi, z deset tisoč spojkami in s stotinami kubičnih metrov desk. Nanje so montirale sedeže. Vsak sedež, ki je tapetiran in pokrit z zelenim blagom, ima tudi majhno mizico za pisanje in klečalnik. Nad stopnicami v prostorih osmih velikih lokov glavne ladje so zgradili tribune, kjer bo mesto za opazovalce, teologe in druge udeležence. Kovinske strukture, ki so visoke skoraj 20 metrov nad tribunami, drže zavese iz rdečega damaska, ki tvorijo ozadje velikim gošelinom, tako da povsem zapro in napravijo bolj privlačno vse okolje koncilске dvorane. Za izvedbo tega dela so porabili 3000 metrov damaska, 2000 metrov baržuna, stotine in stotine pozlačenih res in drugih okraskov. Nad vsem tem pa kraljuje

Kratke kulturne vesti

• BOLOGNA

V neki bolonjski kliniki je umrl sredi septembra ugledni literat, literarni zgodovinar in kritik Francesco Flora, profesor za italijansko literaturo na literarni fakulteti univerze v Bologni. Slovel je kot eden najboljših italijanskih kritikov, zelo upoštevana pa je tudi njegova »Zgodovina italijanske literature« v petih zvezkih, ki je resnično monumentalno delo. Vse do zadnjega je bil aktiven kot kritik in član raznih literarnih razsodišč. Bil je med drugim član akademije lepih umetnosti. Doživel je 71 let.

• RIMINI

V mestu Rimini so podelili nagrade za najboljše risane filme. Prvo nagrado je dobil Japonec Taiji Yabushita za svoja dva filma »Mali Samuraj« in »Simbad morinar«. Nagrajenih je bilo še več italijanskih filmov, češki film »Suzana in črke«, poljski film »Igračke«, jugoslovanski film »Skelet nastavlja past«, bolgarski film »Strel vod« in še nekaj britanskih, kanadskih in drugih filmov.

• ITALIJA

Frančiškanski pater Angelo Lancelotti je odkril nov, pravzaprav mrtve jezik, ki so ga govorili pred 2000 leti v Mezopotamiji. Gre za jezik starih Akadijcev, ki so še pred Babilonci uporabljali klinopis. Narečje je podobno semitskim jezikom in je že v starem veku izginilo iz rabe. Omenjeni učencjak je na podlagi arheoloških odkritij sestavil celotno slovnico akadijsčine. S pomočjo teh raziskovanj se bo moglo pojasniti marsikaj iz biblične zgodovine.

• BEOGRAD

V prostorih Maticе Srbske so slovesno odprli razstavo del Iva Andriča ob pisateljevi 70-letnici. Razstava prikazuje skoraj vsa Andričeva dela, ki so doslej izšla v Jugoslaviji in v tujini.

• DUNAJ

70. rojstni dan Iva Andriča je zabeležil tudi dunajski list »Die Presse« s posebnim člankom, v katerem pravi, da Andričevo delo, zlasti oba njegova velika romana, osvetljuje ne samo zanimivo poglavje jugoslovanske, ampak tudi svetovne zgodovine. Članek poudarja, da izraža Ivo Andrič pri obravnavanju problematike in pri slikanju ljudi izredno humanost.

• LJUBLJANA

Pretekli teden so v Mali galeriji v Ljubljani odprli razstavo lesorezov zahodnonemškega umetnika Hapa Grieshaberja. Avtor slovenskemu občinstvu ni neznan, saj je razstavljal že na mednarodnem grafičnem bienalu v Ljubljani in na njem tudi dobil priznanje za svoje delo.

• OPATIJA

Ta teden je bil v Opatiji festival in simpozij svobodne glasbe »Musica nova«. Festival je priredilo vodstvo za novo muziko v Opatiji. Na prireditvi je sodeloval tudi ansambel Pro musica viva iz Ljubljane pod vodstvom dirigenta in skladatelja Iva Petriča.

• DUNAJ

Na Dunaju je gostovala znamenita ameriška baletna skupina New York City Ballet. Pod vodstvom Georga Balanchina goji ta ansambel svoj specifičen slog, ki se približuje novoklasičnemu, hkrati pa njegove koreografije dopuščajo zelo svobodno razlaganje. Ameriški balet na Dunaju nastopal z deli Stravinskega, Čajkovskega, Herseya, Kaya, Brahmsa, Ravela, Bacha, Glazunova, Bellinija in drugih.

• BERLIN

V Berlinu so podpisali sporazum za kulturno sodelovanje med Jugoslavijo in Nemčijo za razdobje, ki bo trajalo do konca leta 1965. Poleg izmenjave učiteljev in znanstvenikov predvideva program tudi sodelovanje na področju šolstva in zdravstva.

• MOSKVA

Na tritedenski obisk v Sovjetsko zvezo so odpotovali nemški pisatelji Heinrich Böll, Rudolf Hagelstange in Richard Gerlach. Posebno Böllova dela so doživela v Sovjetski zvezi že več izdaj.

KULTURNI OBZORNİK

Mejnik v kulturni zgodovini koroških Slovencev

»MRTVO OZNANILO« BORA KOSTANKA NA ODRU CELOVSKEGA DOMA GLASBE

Pisatelj sam imenuje svoje delo dramski poizkus. Poizkus v dvojnem smislu: kot prvo njegovo delo ter kot prva tovrstna uprizoritev na koroškem odru. Uvodna misel nas kar privede v problematiko igre. Narod, ki umira — in to umiranje gre kot pretresljiva bol skozi govorjenje in vse molčanje tega večera — skuša vstajati, išče opore, išče sonca. Nevidni kralj, ki naj bi bil opojna reminiscenca na zgodovinsko pomembne vrhove preteklih dni, kliče v temo. In vstaneta fant in dekle, se iščeta in najdeta v ljubezni do naroda in hkrati tudi v medsebojni ljubezni. Nastopajoče osebe so simboli, so odsev dogajanja, ki se dogaja in za katero kljub vsemu vemo, da se ne bi moglo dogajati drugače. Simboli so v prvotno grškem pomenu besede: kar se dogaja v njih in med njimi, se dan za dnevom dogaja v nas samih, le da ne čutimo tega utripa, ker nam manjka posluha. Fant, ki si je zastavil cilj, da bo rešil svoj rod letargije, bije povsod na mogočna kamnita vrata. Vse povsod vidi letargijo, brezbržnost, apatijo, nedolžno umiranje vseh ob očitni krivici. Povsod samo tisti duh izoliranja samega sebe, polnitev vseh glav s pravico lastnega izvora in zadovoljstvo s to kartelirano pravico. Vsi sedijo na zatožni klopi: cerkev, država, narodni voditelji, narod sam, ki je zaspal, da ne bi videl, kaj se dogaja okoli njega. Ob teh mučnih prizorih imamo vtis, da narod utone pretežno tudi po svoji lastni krivdi. V tem in v nočno-tihem izzvenu tega velikega umiranja je treba poudariti, da Boro Kostanek pretrenno gleda naše razmere, da premalo vidi to, kar se je ustvarjalo in kar se ustvarja v prid narodu-tipinu. Veliki monolog fanta po pomenu in po lirčno-težkem jeziku osrče drame, je polet, ki izzveni v smrti — telesni in duševni smrti — fanta in v nemoči dekleta. Da se prav razumemo: nismo za barvni happy-end s poljubčkom in srečnim weekendom neke v slovenskih gorah, toda treba je, da pisatelj kot človek, ki razume današnji razvoj, poda svetlejšo sliko, ne, ker jo rabimo, ampak zato, ker jo vidimo.

To iskanje človeka, to samoto in brezizhodno samoto vsakega posameznika najdemo v sodobni francoski dramatik. Zgleda, da je avtor Boro Kostanek, katerega globoki in lirčno lepi jezik nas je nad vse presenetil, dobil svoje navdihe deloma tudi od te strani. Če je igra dosegla, da gledavce kakor v grških dionizijah vzdrami, vzbuja in doseže tako zvano katarsis, potem že samo to pomeni dovoljšen uspeh.

Režija je bila v rokah spretnega in v insceniranju odrskih prireditev že izkušnega Erika Prunča. Je pa to njegova prva uprizoritev moderne drame. Oder je odprt, brez zavese, igralci pridejo iz občinstva. Ta tehnika sicer ni nova; srečavamo jo pri vrsti modernih dramatikov. Posrečena je bila ideja mreže, ki sega čez polovico odra. V njej je ujet narod, ne da bi se tega zavedal. Igra z lučjo v adekvatni meri ponazoruje dogajanje na odru. Skrb za osvetljavo je bila v rokah Miheja Blümla, skrb za glasbo pa v rokah Hanzija Gabriela. Želeli bi bilo, da bi bolje in lažje razumeli nevidnega kralja po magnetofonskih posnetkih. Režija Erika Prunča je skušala polagati tem več važnosti na govorjeno besedo; na odru so samo najpotrebnejši rekviziti. To omogoča posebno koncentracijo na notranji razvoj dogajanja.

Prunč Erik je hkrati podal tudi glavno vlogo Fanta. Da kar ugotovimo: presečeni smo bili ob njegovi govorni kulturi. Za tem tiči dolgo, resno delo. Dal je svoji vlogi tisti lik, kakršnega si je verjetno zamišljal Boro Kostanek: poln idealizma, ki se izžareva v ne prepatetično lirske govore, katerega so spremljale le rahle in zadržane kretnje, stopa v svojo smrt.

Marija Partl je bila drugo presenečenje uprizoritve. Njena domena je mimika in melodika govorjenih stavkov, padajoča ali rastoča intonacija v stavčni melodiji. Na nekaterih mestih bi si želeli malo manj patosa. Slovenski izraz je bil lep in izklesan. Polglasnik in široki e sta bila artikulirana morda za z nianso prevelikim odzvočnim prostorom, tako da sta se približala zvoku a. Njen prikaz dekleta pa je bil doživet do zadnjega utripa slutečega in ljubečega srca.

Smolke Karli, ki je prebral uvodno »besedo ob poizkusu«, je hkrati tudi podal čuvarka. Ker ima čut za komiko, oziroma za komi-tragiko, je bila ta vloga prav za njega. Nemoč oblasti je prišla do polnega izraza. Potrebno pa bi bilo vsekakor, da bi vlogo jemal bolj resno in natančno.

Govorna kultura ostalih igralcev je poleg Prunčeve lepe slovenščine slabša, kljub temu pa še boljše kakor na vseh naših običajnih prireditvah. Čuti se tudi tu roka režiserja. Tako zapazimo pri sejavcu za narodov blagor Francetu Koncilji koroško artikulacijsko bazo. Sicer pa je podal svojo vlogo s tisto sigurnostjo in obem bojznijo, kakor je zamišljena.

Tudi govor v zboru čakajočih je presenetil z eksaktnostjo.

Še enkrat naj ugotovimo: umetniško gledano je bila ta prireditev ne korak marveč najmanj deset korakov naprej. Letni program »odra mladje« nam obeta še marsikatero presenečenje. Upamo, da idealizem, ki je zavzel peščico mladih ljudi in tako uresničil dolgo zasnovano idejo po lastnem slovenskem odru v Celovcu, ne bo ponehal in da bo vrgel plamen tudi v vrste, ki so med čakajočimi in spečimi. Naš narod še živi, ker umira in ker ga morijo: ta navidez paradokсна izpoved pisatelja Bora Kostanka nam je bila v teh dneh globoko doživetje.

dr. r. v.

Nova razpravljanja o Slovenskem pravopisu

Iz ljubljanskega »Dela« povzemamo, da je Slovenska akademija znanosti in umetnosti skupno s Slavističnim društvom Slovenije priredila konferenco, ki je razpravljala o novem Slovenskem pravopisu in še posebej o njegovem predlogu glede pisave *bravec*. Konferenca so se udeležili razni kulturni zastopniki in vsi, ki so javno razpravljali o novem pravopisu.

Konferenca je posebej poudarila, da pomeni novi pravopis v marsikaterem oziru pomemben napredek, izrekla s tem priznanje njegovim tvorcem ter tako potrdila njegovo veljavnost. Avtorji pravopisa so konferenco hkrati podrobneje seznanili z zgodovino in nastajanjem novega pravopisa, z načeli svojega dela in še posebej z razlogi, zaradi katerih so predlagali pisavo

bravec. Konferenca je nato lahko ugotovila, da so avtorji pravočasno sporočili javnosti ne le načela novega pravopisa, marveč tudi svoje reformne predloge z željo, da bi jim javnost sama s svojimi predlogi in kritikami pokazala mejo, do katere smejo seči reformna prizadevanja. Vendar pa odgovor javnosti ni bil tako določen, da bi avtorje pravopisa odvrnil od njihovih prvotnih zasnov. Šele ugovori, ki so se po izidu SP 1962 dvignili proti pisavi *bravec*, so pokazali, da se ta reformni predlog ne more uzakoniti kot edino veljavna norma, zato konferenca skupaj z avtorji pravopisa predlaga, naj v šolah za pisavo in izgovorjavo *-lec* oziroma *-vec* veljajo določila Pravopisa 1950, dokler posebna komisija ne sestavi, šolska oblast pa potrdi posebnega pravopisa z dokončnimi določili.

Oder

Slovenska drama v Modri dvorani

Mladi slovenski umetniki uprizorijo

»Mrtvo oznanilo« Bora Kostanka.

Pod tem naslovom prinaša celovška »Kleine Zeitung« kratko razpravo o mlademu slovenskem pokretu. Dobesedno piše: »Na jezikovno mešanem ozemlju Koroške se je jeseni 1960 našel krog slovenskih umetniških ljudi — okrog dvajset jih je —, ki se posveča deloma pesnikovanju in pisateljevanju, deloma odru. Zastopani pa so tudi slikarji in grafiki. Vsi se zbirajo okrog revije »mladje«. List, ki ga urejuje novi urednik »Našega tednika-Kronika«, Flori Lipuš, hoče doprinesiti prav koroški del skupni slovenski literaturi. Revija objavlja samo mlade živeče ustvarjalce, ki njih dela še niso bila nikjer drugod natisnjena. Skupino odra pa vodi študent Erik Prunč.

List nadalje poroča o uprizoritvi »Mrtvega oznanila« Bora Kostanka ter o drami. Zaključuje pa z navedbo programa, ki si ga je stavil oder mladje.

SMOLE DRAGO:

Beseda ob poizkusu

Še je dan, a pripravila se noč. —

Iz poslopja tisočletne zgodovine vre truma ljudi. Vhod jih bruha iz sebe. Teman val potišenega ljudstva se razlije po cesti. Cesta ga razbija in slabi.

Mnogi s križem zvezanimi rokami na prsih ali na hrbtu. Mnogi s spletenimi nogami si komaj utirajo pot. Raz ramen visijo zanke, oči — po dolgotrni temnici nevajene luči — imajo zastrice.

Z besedami na ustih, s težko govornico, ki je nastala ob temi, ob čakanju, ob molku, beseda iz nabrekli krvi. Mnogi so zasenčili obraz, mnogi so oglušeni v prahu tisočletij in ne čujejo krika pravice, a ga čutijo.

Cesta je dolga in prašna.

Besede se spoprijemajo s prahom in se nerazumljivo kolcajo po ustih.

Doseči hočejo, najti. Smer vodi v neskončno ravnino. Na njenem obzorju divje blišči stolp pravice. Obrazi in telesa se obrnejo tja. Zamolkel krik. Tisoč jih omahne nad neskončnostjo, tisoč jih popada oslepljenih od bučnega sija stolpa. Posedejo na cestne kamne in poležejo v jarku in se zakrijejo blesku stolpa. Pokopali jih bodo.

Truma se kači. Mnogo jih zaostaja, ker ne zmorejo bremena, ki ga nosijo in vlečejo iz zgodovine

Nekaj podatkov o pisatelju Bori Kostanku

Boro Kostanek je pisatelj dramskega poizkusa »Mrtvo oznanilo«, ki je preteklo nedeljo doživelo svojo krstno uprizoritev. Rojen je 4. maja 1937 v Lobniku pri Železni Kapli. Ljudsko šolo obiskuje v Lepeni in Železni Kapli. Gimnazijo študira na Plešivcu in jo zaključi z maturo leta 1958. Jeseni istega leta se vpíše na filozofsko-teološko učilišče v Celovcu in tam študira štiri leta bogoslovje. A še pred koncem četrtega leta izstopi in študira na univerzah v Ljubljani in pozneje v Gradcu.

Ustanovitelj in glavni urednik kulturne revije »mladje«. Poleg tega urednik slovenskega tednika. Pisatelj abstraktne realistične proze. »Mrtvo oznanilo« prvi dramski poizkus.

za seboj. Počili bi za trenutek, pa zapadejo čakanju; čakajo, da jim kdo pomore. Molk je ostal ob skrčeni trumi. Molk in pekoča svetloba pravice in neizmerna pot do nje.

Samo za dve pesti jih je, ki še niso obupali, ki še hodijo in bodo hodili, dokler...

In to smo mi. Mi še verujemo v konec svoje poti, da bomo dosegli pravico. Vstaja nov rod, ki mu čas še ni zlomil hrbta, ki mu pajki časa še niso zapredli jasnega pogleda.

Iskal bo našo besedo in jo našel lepo. Otresel se bo molka in se ne bo dal ustrahovati. Čvrst bo vzel butaro nase in si utrl pot do pravice. Sam se bo povzpел do nje in vrh pravice zadihal prosto in globoko. Razprostil bo roke kot krila, oči se mu bodo svetile od pravične svetlobe. Pokazal bo daleč naokoli: to je naš dom, to je naša domovina, in zapel bo pesem o sebi.

Ze se vzbuja med nami. Tu je. Ze vidim vstajati dekle in fanta, vsakega na svojem koncu. Hodita drug proti drugemu, telesi si tavata naproti, obraza se kličeta, roki se iščeta v ljubezni, bliže, vedno bliže, bliže...

Zdaj! Kaj je, saj ni prepozno. Kdo ugaša luč? Ne more biti prepozno. Luč! Ne sme biti prepozno. Ni.

»GRČE« NA RADIŠAH

Ponovno so prišli šentjanski igralci na Radiše. Tokrat so nam prav lepo zaigrali pretresljivo dramo iz kmečkega življenja »Grče«. Zares je igra polna življenja in marsikaj se more tudi današnji človek naučiti iz igrane zgodbe. Saj je toliko nerazumevanja še danes med »starimi in mladimi« v naših družinah.

Posebej doživeto sta podala svoji vlogi stari oče Vašan in nesrečna Liza, pa tudi drugi igralci so prav ugajali.

Ob tej priliki pa smo zopet slišali tamburaše, ki so tudi prišli iz Roža. Pred časom smo tudi na Radišah igrali tamburice in prav bi bilo, da bi se naša mladina zopet oprijela te lepe glasbe. Slišali smo več veselih komadov, izmed katerih so nekateri prav lepo zveneli. Tako je povedal g. Tolmajer v pozdravnem nagovoru, v katerem se je tudi zahvalil šentjanskim igralcem za gostovanje.

Domači pevci pa so tudi tokrat nastopili z vrsto narodnih pesmi pod vodstvom gospoda organista Wnulich. Radišani pač znajo lepo zapeti in radi smo jih poslušali, saj postaja naša pesem vedno bolj redka.

Tako je prav lepo in v splošno zadovoljstvo potekel veseli obisk mladine iz St. Janža na Radišah in tudi lepa udeležba radiških faranov je bila ponovno spričevalo, da Radišani ljubijo slovensko krščansko prosveto.

ST. VID V PODJUNI — LIBUČE

Zvedeli smo, da je dal Anton Rutar svojo trgovino Adolfu Blažju v najem. Pričakujemo, da bo naš novi trgovec ravno tako postrežljiv, vsaj ga poznamo še od prej, ko se je pri Rutarju učil in bil zelo pridn, prijazen in bister in da bo nam oddaljenim dostavljaj vse na dom.

Od Rutarja pa pričakujemo, da bo ostal zvesti farman in pevec in da ne bo za vsema prevandral v Klopino ali Dobro ves.

SELE

(Dva veterana odšla...)

V teku enega meseca sta bila iz naše srede odpoklicana dva farana v visoki starosti. Dne 14. septembra je po dolgi bolezni umrl Šiman Hribernik, p. d. Kačnar na Šajdi, star blizu 86 let. Kljub visoki starosti je še dolgo delal; ko pa je opešal, si je zlomil nogo in bil zadnji dve leti v postelji. Trpel pa je voljno in mirno umrl.

Dne 8. oktobra pa je preminula Reza Perč, pd. Vorančeva Reza, Kočarica v Rebrici, ki je po Veliki Gosposnjici dopolnila 87 let. Kljub starosti je za silo še sama opravljala svoje malo gospodinjstvo. Oči je imela tako zdrave, da je brez očal lahko vdela nit v šivanko, nogavice pa je pletla tako lepo, da bi se mogla kosati z vsako drugo. V življenju je morala nositi mnogo bridkosti in težav. Pred 46 leti ji je umrl mož in ji zapustil tri nedorasle sinove, za katere je v težkih vojnih in povojnih letih skrbela z delom svojih rok. Druga svetovna vojna pa ji je vse tri ugonobila: dva sta padla, tretji se je vrnil kot neozdravljiv invalid in je letos vigredi odšel pred njo v večnost. Mnogo je trpela in žrtvovala, zato je bila zelo primerna nagrobna, ki jo je ob odprtem grobu zapel cerkveni zbor: Blagor mu, ki se spočije...

Starša naša farnne družine je še vedno Jurij Mak, pd. Špiček, star 87 in pol leta. Med ženami pa sta najstarejši Urša Božič, pd. Pipanca in Liza Mlečnik, ki sta v tem mesecu dopolnili 86. leto, pa sta za svoja leta primeroma še dosti krepki in ohranjeni.

ŠMIHEL pri PLIBERKU

(Izlet na Peco)

Naša farna mladina se je pod vodstvom gospoda kaplana Kasla zbrala v zelo številnem obsegu dne 21. in 22. julija v Večni vesi. V spremstvu vske mladine, ki dobro pozna Peco, smo se podali na strmo pot. Prispeli smo na Veški stan, kjer je vladalo živahno planinsko življenje. Pastir nam je velikodušno postregel, dekleta so nam skuhalo čaja. Če bi bilo poleti, bi se najedli žgancev in mleka. Potem pa smo urno hoteli kresiti. Velik kres nas je zagrel in ob njem so zadonele naše domače pesmi. Vmes pa sta skrbela Maksej in Lenčej s svojimi šaljkami za smeh.

Lepo je bilo potovanje na vrh Pece. Stavili smo si sicer pogumen načrt, da bomo še pred sončnim vzhodom na vrhu. Vendar se naša dekleta niso mogla odtrgati od toplih postelj. Tako smo dospeli z majhno zamudo na vrh. »Hribozenci« med nami so bili prvi.

Pri nas na Koroškem

Bili smo na novi sv. maši...

V veselim pričakovanju smo se v petek, 5. oktobra, odpeljali v Rim. Mračilo se je že, ko smo vstopali v Celovcu, na Vrbi, v Beljaku in v Podkloštru v železniške voze, ki nam jih je rezerviral celovski Putnik. Preden smo se pripeljali pod Sv. Višarje, nas je že objela noč. In žalost nam je legla na dušo, ko smo zvedeli, da v Zabnicah leži na mrtvaškem odru višarski župnik Jožef Simić, dolgoletni župnik v Zabnicah in goreč ljubitelj višarske Matere božje in njenih romarjev.

V temno noč je drvel brzec. Preko Benetk in Firenc nas je v sobotno jutro pripeljal v večno mesto Rim — na cilj našega romanja. Na kolodvoru Termini nas je pričakal naš novomašnik s svojimi sobraty iz papeževga zavoda »Germanika«. Po pozdravu so nas prevzeli v vodstvo in nas spremljali vse dni našega bivanja v Rimu. Z omnibusi smo se odpeljali na svoja potovanja v via Casilina k sestram, katerih red se imenuje »Ancelle del' amore misericordioso« (po našem bi rekli: »Služabnice usmiljene ljubezni«). Skrbno so nam stregle vse dni, domače smo se počutili, četudi nismo bili edini v njihovi prostorni obednici. Z nami je bila nemška skupina iz Monakovega ob svojem novomašniku g.

polaganju škofovih rok mladi možje, bilo jih je 17, postanejo duhovniki. Ob veličastnih akordih orgel so vkorakali ordinand-novomašniki, za njimi škof-kardinal,

Skupina slovenskih romarjev s Koroške z novomašnikom pri slovenskih sestrah v Rimu

rimski provikar s svojo asistenco v napolneno cerkev. In sv. maša se je začela z obredom mašniškega posvečenja — polaganje škofovih rok in rok vseh navzočih du-

hovi sedeži za Strelčevo mamo novomašnika, za strica-dobrotnika, ki ga je med študijem vzdrževal, za brate in sestre in ostale sorodnike, na drugi strani pa za odlične goste, Slovence iz Rima, ki so s svojo uležbo počastili novomašnika in tudi nas, njegove rojake — koroške Slovence. Naš vrli pliberški gospod Jože je mojstril orgle, ki so ob vstopu novomašnika v cerkev zadonele in izlile akorde v prošnjo Mariji »Vse duhovne, o Marija mati, sprejmi v milostno srce...« Narahlo, nekam plaho se je še oglasila pozdravna pesem »Novomašnik, bod' pozdravljen...« Ob asistenci domačega šentjakobskega, večletnega šentjakobskega kaplana Vinka Zaletela in domačina-rojaka, šentjakobčana g. Tevžaja, je novomašnik pristopil in zmolil svoj prvi duhovniški »Introito... Stopil bom k oltarju...« S krepkim tenorjem je zapel svojo »Gloria in excelsis Deo« in veselo smo zapeli »Naj slava se razlega v višavah tebi, Bog...«

Po evangeliju smo prisluhnili besedam novomašnega pridigarja, bivšega gojenca Germanika, ki je ob 10-letnici svoje maše v Rimu ustregel novomašniku in nam romarjem spregovoril o lepoti katoliškega duhovništva.

(Dalje prihodnjič)

Slovensko kulturno društvo v Celovcu

priredi v sredo, dne 24. 10. 1962 ob pol 8. uri zvečer v Mohorjevem domu v Celovcu, Viktringer Ring 26

PROSVETNI VEČER

Spored:

Kulturni sprehodi po Koroškem

Poljudno predavanje z barvastimi slikami. Po predavanju družaben razgovor članov.

K udeležbi vabi odbor.

Medele. Ob naši pesmi v kapeli in ob družabni pesmi v obednici smo se zblizali.

Po popoldanskem ogledu okolice sv. Petra smo se zvečer duhovno pripravili na nedeljo, dan mašniškega posvečenja. Zjutraj, v nedeljo, pa smo se zgodaj odpeljali v cerkev sv. Ignacija, kjer smo se zbirali bližnji in daljni sorodniki ter ostali romarji, da doživimo vzvišeni trenutek, ko po

hovnikov, po litanijah vseh svetnikov, ko novomašnikom oblečejo mašno obleko, mazijo roke, izročijo pateno in kelih s hostijo in vinom in po sv. obhajilu izročijo oblast odpustiti grehe in zadržati... In po končani sv. maši so novomašniki prvič podelili svoj novomašni blagoslov. S pesmijo Te Deum — Hvala večnemu Bogu — smo se razhajali, s ponosom v srcu: vsaj

Kako se človek oddahne, ko dospe na vrh hribov! Tisti sveži zrak, mir in krasen razgled so človeku res prijetni, da bi najraje zavriskal od veselja.

V prijetni zabavi, z zbranim petjem in v občudovanju narave je hitro minevalo popoldne. Ob tej priliki se moramo zahvaliti našemu Fridlnu za svoje »pripovedke« iz fantovskega življenja. Saj je on res zgodovinska osebnost, podobna oni v Jurčičevem romanu »Deseti brat« — Krjavljcu.

Pri križu smo se spomnili v molitvi našega rojaka Valentina Kaiserja. Ob njem smo se poslovili od Matjaževga kraljestva in vznova vzljubili naše gore in našo domovino.

S sveto mašo v Večni vesi smo zaključili izlet. Upamo, da se bo naša mladina tudi v narodnem in kulturnem življenju tako marljivo, navdušeno in radovoljno oprijela dela!

REBRCA

(Razne novice)

O Rebrici se je poslednji čas precej govorilo, saj je šlo za obstoj odnosno za nadalje obratovanje rebrške tovarne, v katero hodijo delat naši možje in fantje vsaj iz devetih fara. Modernizacija obrata, ki je za sodobni čas in sodobno konkurenco nujno potrebna, je stala 115 milijonov šilingov. Ni čuda, da je zabredla tovarna v težave. No, zdaj ji je zagotovljena pomoč v znesku 27 milijonov šilingov. »Zdaj moramo samo pridno delati!« sta dejala generalni direktor prof. dr. Wulsch ter direktor dr. Limontschew.

Tudi lastnica tovarne gdč. Ingrid von Czerweny v Gradcu, ki se je tudi na vse načine trudila za obstoj rebrške tovarne, ima sedaj zadoščenje za svoje napore in želi, da bi si prebivalstvo še naprej v zadovoljstvu moglo služiti vsakdanji kruh.

Rebrca je letos stopila v ospredje tudi z znano igro »Zadnji vitez Rebrčan«, ki jo je uprizorila farna mladina iz bližnje okolice. Kdor je videl priprave za to igro, tako tehnične kakor tudi vaje, je moral občudovati to idealno mladino. Pri igranju so pa tudi vsi do zadnjega dali najboljše, pokazali odlične zmožnosti, da so se gostje iz Amerike čudili in povpraševali, ali igrajo mar kakšni odlični dijaki. Kar verjeti niso mogli, da so to v večini kmečki fantje in dekleta, ki tako lepo obvladajo in govore knjižni jezik. Kritika v »Tedniku-Kroniki« nas je prav užalila. Tisti, ki jo je napisal, naj sebe vpraša po znanju knjižnega jezika!

Naš rebrški rojak g. Hugo Schuller, ki je v Wiener Neustadtu študiral na vojni akademiji, je dovršil študije in postal častnik in je že nastavljen v St. Johannu na Salzburgskem. Iskreno mu čestitamo k doseženemu cilju in nas na moč veseli, da je tudi eden naših domačinov v oficirskem zboru mlade avstrijske vojske. Ker obvlada naš jezik — saj je kot dijak in akademik čisto celo pel na rebrškem koru —, se je na vojni akademiji v lahkoto učil tudi ruščine, ki mu bo kot modernemu oficirju prišla tudi prav. Mladi g. poročnik bo študiral še naprej za vojnega inženirja.

Letos je Rebrco obiskalo zelo veliko tujcev-letoviščarjev iz bližnjih in daljnih krajev. Zanima jih nekdanji grad z razvalina-

mi, starinska cerkev s freskami, najlepši karnar (kostnica) na Koroškem, komenda (župnišče) — nekdanja trdnjava zoper Turke, v kateri je živel sto let 12 vitezov, in še marsikaj. Zelo so vsi hvaležni, kadar jih vodi in jim razlaga zgodovino in umetnine sam g. komendant prof. dr. Turnšek, ki to rad stori. Gostje obiskovalci si žele knjižice o Rebrici in njenih umetninah ter njeni zgodovini. Zares je potrebna, pa kar v več jezikih.

Med obiskovalci je treba omeniti goste iz Amerike (Argentina, Brazilija, Kanada, USA), Danske, Švice, Italije, Nemčije, pa tudi iz Poljske (akad. slikar Lapinski) ter veliko iz Jugoslavije.

Rebrca tudi vedno bolj raste. Letos si je dozdil hišo Blaž Mičej kar z nadstropjem. Trgovec Walter Pleschounig si je postavil že temelje za novi dom in trgovino. Enako stoji že temelji za vilo, ki si jo gradi domačin tovarniški uradnik g. Kuchling.

V farnem življenju moremo zabeležiti nekaj razveseljivih in nekaj bolečih dogodkov.

V Zaplazi se je poročil Volinov Fric Pavličev nevesto si je pripeljal z Obirskega. Pasterkova, po domače Bukovnikova, pa se je poročila preko Bele v St. Vid.

K večnemu počitku pa smo 8. okt. pospremili mater Štefanijo Tomažič, ki je bila doma iz Sibirije v Rusiji in se je prej imenovala Tomencova. Zavratna bolezen raka jo je ugrabila štirim otrokom.

Nesreč je po župniji tudi vedno nekaj. Letos je obiskala še samega g. komendatorja, ki je 4 tedne bil v bolnici v Hartbergu, zdaj pa je spet pri vernikih in svojem delu.

Šoferski kotic

Pogon na sprednjih kolesih

Vozil, ki imajo pogon na prednjih kolesih, je danes že mnogo in njihovo število se bo v bodoče še povečalo. Ta rešitev nudi namreč prednost večjega prostora za potnike, ker odpade prenosni most.

Kako pa se podobna vozila upravljajo?

Vprašanje je danes aktualno, kajti čeprav ni pri normalni, počasni vožnji nobene razlike pri upravljanju z enim ali drugim sistemom pogona, je pri visokih hitrostih tehnika vožnje precej različna.

Številne nesreče tovrstnih vozil v zadnjem času so pokazale, da njihovi vozniki niso bili o tem obveščeni, se tega niso zavedali in so jih neobičajne reakcije stroja presenetile, ne da bi vedeli, kaj jim je storiti. Zaradi tega je potrebno, da povemo, katere so prednosti in pomanjkljivosti pri enem in drugem sistemu.

Pri pogonu na zadnjih kolesih je prednost v tem, da ima vozilo večjo sposobnost pri vožnji navkreber v kolikor se teža v glavnem prenese na zadnji kolesi. Pomanjkljivost: večja nevarnost, da vozilo zanaša, posebno na ovinkih.

Če pa je pogon na prednjih kolesih, je manjša nevarnost, da bi vozilo zanašalo; vožnja po ovinkih je torej lažja. Sposobnost za vožnjo navkreber pa se oslabi, v kolikor je teža na prednjih kolesih manjša.

Kako vozimo z vozilom, ki ima pogon na zadnjih kolesih vemo; zato se bomo omejili na glavno pravilo vožnje vozila s pogonom na prednjih kolesih. S takim vozilom moramo pri vožnji v krivino dati motorju plina tako, da nam prednji kolesi vlečeta v krivino.

Če pa na krivini damo preveč plina in vozilo beži po tangenti, tir popravimo z znižanjem pritiska na plinski pedal. Vendar tudi to ni brez nevarnosti in moramo izbrati pravo mero, drugače bo motor zaviral vozilo, katerega teža se prenese na gonilni kolesi. V takih primerih, ko moramo nujno močno pritisniti na zavore, bomo to delali suknoma in sčasoma izklopili motor, da ne bo zaviral koles.

Najbolj znana evropska vozila s pogonom na prednji kolesi so: Lancia Flavia, Autobianchi, (ki bo v kratkem na trgu), Panhard, Citroen DS 19, Renault R 4, DKW, Ford Taunus 12 M, Morris 1100, Mini Minor, Austin seven.

OB PROMETNI NESREČI

Vsak dan se nam lahko pripeti prometna nesreča ali pa smo le priča cestnih nezgod. Enem in drugem primeru imamo obveznosti. Prva je ta, da moramo ponesrečenemu nuditi vsa pomoč.

Dolžnost vsakogar je, da pomaga pone-

ŠKROBLJENJE. Nekateri kose perila, zlasti zaves, vezene ali prtičke, zapestja ali ovratnik moške srajce, gospodinje rade poškrbijo, da so videti dalj časa sveži. Če škrob kuhaš, ga prej raztopi v mrzli vodi in ga zlij polagoma v krop ter mešaj, da se zgosti. Če hočeš, da se bo perilo blestelo, daj košček voska, 1/2 dkg na 1 l vode. Ko si škrob precedila skozi belo krpo, namoči v njem še vlažno perilo. Na suhem perilu se škrob nabere v kupčke in napravi pod likalnikom lise. Poškrobljeno perilo položi v suh prt in likaj še vlažno z dobro segretim železom. Preden likaš, zbrisi perilo s čistim, suhim robcem. Zlikano, škrobljeno perilo posuši na soncu ali pri peči.

Bele namizne prte in ovratnike škrobimo najbolje z riževim škrobom, ker daje perilu belino, naj je kuhan ali surov; druge vrste škroba puščajo nekakšno sivino. Moške bele ovratnike, ki naj bodo svetli in trdi, škrobimo s surovim škrobom, ki ga raztopimo v mrzli vodi in dodamo malo boraksa, ki smo ga raztopili v kozarčku vrele vode. Na 1 1/2 l vode damo 12 dkg škroba in 2 dkg boraksa, ki preprečuje mehurenje pri likanju. Najbolje, da škrob razmočimo že dan pred uporabo. Suho perilo damo v pripravljeno raztopino in ko se dodobra prepoji s škrobom, ga ovijemo in zavijemo v čisto krpo. Za škrobljenje zaves in tankega blaga sploh pa moramo škrob kuhati. V tem primeru ga najprej razmakamo v skodelici mrzle vode, vlijemo v vrelo vodo ter pustimo med mešanjem prevreti.

Kadar škrobimo s kuhanim škrobom, naj bo perilo še mokro, nato ga lepo poravnamo in obesimo, suhega navlažimo in zvijemo vsaj eno uro pred likanjem. Kako močno naj bo raztopina, je odvisno od blaga, ki ga škrobimo. Včasih zadostuje že žlica boraksa. Tudi tu pokaže prava mero. Vsekakor pa je to delo koristno, saj se na primer ovratnik bluze dosti manj uma-

srečencem in da o nesreči obvesti pristojne organe. Do njihovega prihoda, po pravilu se ne sme spreminjati nastalo stanje. Le če moramo rešiti ponesrečenca, lahko napravimo vse, kar je za to potrebno. Če smo zaradi nesreče prizadeti, zabeležimo imena očitih, se zanimamo za podatke o soudeležencih, o vozilih (vrsti, znamki in barvi), o morebitnih posebnostih, ki bi jih lahko vremenski, prometne ali druge okoliščine spremenile. Če imamo pri roki fotoaparata, slikamo zlasti vozila in zavorne sledi na cesti z odgovarjajočih strani.

ZNAKI ZA OPOZARJANJE

Znake za opozarjanje moramo dati pravočasno in razumljivo. Opozarjamo zlasti, kadar spremenimo smer vožnje, prehiteva-

mo, kadar začnemo voziti, ustavljamo na nepreglednem delu ceste, pri očitni nevarnosti ali če to zahteva varnost prometa.

Znaki za opozarjanje so zvočni, svetlobni in z roko.

Zvočne znake smemo uporabljati samo v nujnih primerih. Zlasti jih ne smemo uporabljati ponoči in na krajih, kjer stoji znak »prepovedana uporaba zvočnih znakov«. Tudi za nakazovanje spremembe smeri vožnje ne smemo uporabiti zvočnih znakov, najmanj pa, kot se to često dogaja, da bi z njimi klicali ljudi.

Svetlobne znake dajemo s kratkim menjavanjem velikih in malih luči, s smernimi kazalci (kot opozorilo, da spreminjamo smer vožnje) in z zavornimi lučmi (kot opozorilo, da zmanjšujemo hitrost ali se ustavljamo).

tature bi morali prestati, ako bi te smešne in strašne figure kdaj postali naši gospodarji!

Beck je razložil zahteve tovarnarjev, jih prezirno razmrčeval, oznanil bližnjo zmagoslavlju svetovnega proletariata. Ko je končal, sem prosil za besedo. Ker so me še kar dobro prenašali, sem jo tudi dobil. Beck si je tudi sicer prizadeval, da bi pokazal videz postavnosti.

»Tovariši«, sem začel, »tovarnarji vztrajajo, da moramo mi prej izprazniti tovarno, preden se začne pogajanja. Da se vsi rešimo še nadaljnjih stisk, zlasti ker je zasedba itak protipostavna. Mnogim delavcem je je že čez glavo dovolj.«

»Težko bo kaj«, sem rekel. »Koščljivo je.«

»Vseeno poskusi!«

Popoldne je Beck moral delavcem razložiti položaj. Sklenil sem, da posežem vmes. Kakor vselej, sem zadevo tudi zdaj naprej pripravil. Po svojih ljudeh sem vrget med ljudi misel, naj se tovarna izprazni. Sestavljal sem si kratek govor ter glavne stavke neprestano ponavljal. Stokrat sem sam sebi dopovedoval: Nič strahu! Ne bojim se jih! Govoril bom! V resnici sem se pa tresel ko šiba na vodi.

Naš generalni delegat Beck se je ob ka-

Za naše gospodinje

že, če je naškrobljen.

Škrobljeno perilo likamo z vročim likalnikom, najprej z narobne strani, nakar s prave strani zgladimo. Sicer pa likamo posamezna blaga zelo različno. Bela pralna blaga likamo vlažno z zelo vročim likalnikom. Trikojasto perilo, ki ga sušimo ležečega, da se ne izvisi, likamo z narobne strani, da mu ne vzamemo značilnega, lepega leska. Čisto svilo likamo vlažno, surovo pa popolnoma suho z narobne strani. Pri vsakem likanju je važno, da potegnemo likalnik v isti smeri kakor teče osnovna nit, to je po dolžini; če likamo postrani, se blago postrani razvleče in strga.

Perila, ki ga ne rabimo, ne smemo likati, sicer prekmalu porumeni. Tudi ga ne smemo trdo zložiti, ker se robovi zaostrijo; to velja zlasti za škrobljene prte, ki jih rajši zvijmo. Posteljno perilo, ki leži dolgo v omari nerabljeno, večkrat preložimo, da niso gube vedno na istem mestu. Škrob ni poceni, zato ga ne zlivaj stran. Postavi ga na toplo, da se osuši. V posodi se usede, nakar ga lahko zopet uporabiš.

ŠKROB pripraviš takole: skuhaj 2 jedilni žlici boraksa v 1/2 litra vode in raztopi 12 jedilnih žlic riževega škroba v 1/2 l vode. Obe raztopini zmešaj hladni med seboj; boraks preprečuje mehurenje pri likanju.

SAJASTI MADEŽI na belem blagu se dajo zdrgniti s svežim kruhom ali z milno peno. Na drugih blagih jih čistimo z mlačno vodo in bencinom. Za marmor zmešamo zdrobljeno kredo z bencinom, namažemo madež ter pokrijemo s kakšno posodo, ker bencin hitro hlapi. Čez kakšno uro spere mo madež z marmora z mlačno vodo. Če padejo saje na preprogo, jih potresemo s soljo in narahlo pometemo. Saje lonca ne bodo okvarile, če ga obrišeš z mastno krpo ali mastnim papirjem, preden ga postaviš na ogenj. Po kuhanju boš tak lonec lahko očistila saj s časopisnim papirjem.

mo, kadar začnemo voziti, ustavljamo na nepreglednem delu ceste, pri očitni nevarnosti ali če to zahteva varnost prometa.

Znaki za opozarjanje so zvočni, svetlobni in z roko.

Zvočne znake smemo uporabljati samo v nujnih primerih. Zlasti jih ne smemo uporabljati ponoči in na krajih, kjer stoji znak »prepovedana uporaba zvočnih znakov«. Tudi za nakazovanje spremembe smeri vožnje ne smemo uporabiti zvočnih znakov, najmanj pa, kot se to često dogaja, da bi z njimi klicali ljudi.

Svetlobne znake dajemo s kratkim menjavanjem velikih in malih luči, s smernimi kazalci (kot opozorilo, da spreminjamo smer vožnje) in z zavornimi lučmi (kot opozorilo, da zmanjšujemo hitrost ali se ustavljamo).

Gospodarske vesti

◆ Po podatkih italijanskega avtomobilističnega kluba je bilo od januarja do avgusta 1962 registriranih v Italiji nekaj nad 478.000 novih avtomobilov, kar je za 24 odst. več kot v istem obdobju 1961.

◆ Poljski minister za kmetijstvo Mieczysław Jagielski, ki je na čelu poljske delegacije v ZDA, se je sestal z ameriškim ministrom za kmetijstvo Freemanom.

◆ Na Poljskem je bila letos letina izredno slaba, vendar še vedno boljše kot leta 1960. Vladni predsednik poljskih komunistov, Gomułka, je izjavil, da je morala Poljska nakupiti žita za 157 milijonov dolarjev v Združenih državah, Kanadi in Sovjetski zvezi. Predsednik je pozval vse kmete, naj storijo vse, da bodo zvišali pridelke. Glavni vzrok slabe letine pa je bil večidel slabo vreme ter mrzlo poletje.

◆ Delo konference kmetijskih sindikatov in kmečkih združenj držav sredozemskega bazena se je te dni končalo. Udeleženci konference so sklenili sklicati predidne konference, po možnosti letne, s področja sredozemskega bazena in jo razširiti tudi na druge države. Sprejeli so tudi predlog predsednika jugoslovanske delegacije Milana Priblića za objavo poziva za tehnično in finančno pomoč nezadostno razvitim deželam, zlasti pa Alžiru.

◆ V Ljubljani so odprli 9. mednarodni sejem „Sodobna elektrika“. Na sejmu sodeluje 130 razstavljavcev iz 16 držav. Na otvoritvi je član izvršnega sveta Marijan Cetinič govoril o mednarodnem sodelovanju in poudaril, da se Jugoslavija drži načela, da je vsako nacionalno gospodarstvo del svetovnega gospodarstva. Poudaril je važnost enakopravnega sodelovanja in izjavil, da se zaradi tega Jugoslavija upira vsem umetnim oviram.

◆ Sovjetska zveza se ne bo udeležila mednarodnega sejma v New Yorku. Iz Washingtona poročajo, da je Sovjetska zveza umaknila svojo prijavo na „Svetovni sejem“, ki bo v New Yorku leta 1964-65. Kaže, da so Rusi umaknili svojo prijavo zaradi zahteve Američanov, da bi organizirali posebno ameriško razstavo v Sovjetski zvezi.

◆ Na angleškem trgu z lesom se je zdaj pričelo običajno živahno poslovanje, ki ga je za skoraj tri mesece zaustavil poletni premor. Povpraševanje po lesu se še ni popolnoma razvilo, toda to se bo gotovo zgodilo v najkrajšem času. Terminskih kupčij je razmeroma malo, kljub temu da se tuji trgovci živo zanimajo za angleški trg in zaključujejo tudi uspešne posle, čeprav večinoma za manjše količine blaga. Skandinavski izvozniki so zelo previdni pri novih ponudbah ter se držijo starih cen. Vzhodne države zdaj mirujejo. Le Poljaki so pred kratkim izročili Angležem zanimivo ponudbo, ki jo zdaj „studirajo“. Kanadčani ponujajo na angleškem trgu pošiljke dobrega lesa po konkurenčnih cenah. Čeprav se je njihova dejavnost v zadnjem času nekoliko skrčila, je opaziti, da se Angleži še vedno zanimajo za nekatere vrste kanadskega lesa, in sicer zlasti za vrste, ki uspevajo ob Pacifiku. Jugoslovani so prodali v zadnjem času na angleškem trgu nekaj večjih količin bukovine. Nekaj pošiljk bukovine je prispelo tudi iz Romunije in Danske.

M. van der Meersch:

15

Delo sem dobil!

(„Ribiči“ — iz življenja katoliške delavske mladine)

Jaz pa sem vse odklonil: nabiranje, delo v kuhinji in porcije. Hotel sem ostati prost. Vedel sem: kdor bo vzel jed, bo vezan. Lahko bi mi bili kdove kaj naložili in potem tako imenitno uredili, da bi bil moral prav takrat krompir lupiti in solato trebiti, kadar bi v strojnici delegati začeli kako prav zanimivo posvetovanje. Brezpogojno sem hotel ostati prost. Od svojih ljudi sem tenjal isto žrtev.

To sem seveda drago plačal. Nisem imel pravice niti do deleža iz nabirke niti do krožnika juhe. Sosea ali moj oče sta mi od doma prinašala po eno jajce in nekaj od kruhkov. Ta večni kruh, mrzla jed in vonj gorke juhe, do katere nisem imel pravice, vse to mi je sčasoma pokvarilo želodec. Tovariši so me pustili na cedilu samega, prevzeli so delo v kuhinji in terjali svoj delež juhe. Jaz sem prevzel zgolj stražo pri vratih, ker sem tako imel priliko, nekaterim siromakom pripomoči do prostosti.

Tako sem še bolj osamel. Začeli so se me izogibati in se bati moje družine. V vedno večjo spodtiko sem jim bil. Večina je bila prepričana: revolucija se je pričela, in nič drugega nam ne kaže, kakor da se postavimo na stran novih gospodov. Globok molk je zavladal vsakokrat, kadar sem skočil na sode zahtevati, ugovarjati, braniti svojo svobodo in kako kršeno pravico. Kmalu sem se spraševal, ali bi poleg svojih petih možakov med temi osemsto možmi

»Ampak tajno!« sem zakričal, ker sem takoj zaslutil, da me hoče potegniti.

»Tajnega glasovanja nam ni treba.«

»Potem pa to nič ne pomeni,« sem ugovarjal. »Zahtevam tajno glasovanje. Svobodni smo. Saj nismo tukaj v kakem koncentracijskem taborišču. Upam, da bodo vsi tovariši zahtevali tajno glasovanje, kakor jaz.«

Vsi so molčali. Čutil sem, da je velika večina z menoj. Saj so bili vsi že do grla siti zasedbe, stavke in diktature Beckove tolpe. Ko sem govoril o koncentracijskih taboriščih in omenjal Hitlerja in Rusijo, sem udaril na pravo struno. Vendar pa nikdo ni črnil besedice. Samega so me pustili govoriti. Že kar vnaprej sem bil poražen.

»Glasovali bomo z dvignjeno roko,« je oznanjal Beck. »Kdor je pošten, se mu ni treba bati svoje mnenje javno priznati. Saj smo možje, ki odkrito mislimo. Svojih misli ne skrivamo.«

Dedec je bil dobro pripravljen. Imenitno se je naučil umetnosti, kako je treba množico voditi. Vedno je znal izbrati besede, ki bi jim ne upal ugovarjati, najsi bi laž iz njih kar vpila. Znal je tudi v enem samem stavku hkrati množici se laskati in jo posiljevati. Na svoji strani je imel velikanstvo prednost, da je poznal hlapčevsko podložnost mase in jo izrabljala, jaz pa sem se venomer boril zoper klečopazenje in skušal množico dvigniti. Nikoli še nisem videl človeka, ki bi bil maso tako izrabljala v svoje namene in jo vendar tako preziral kakor ta Beck. Mene je Beck še nekam kar rad imel, kvečjemu me je pomiloval in me imel za naivnega.

(Dalje prihodnjič)

Kino in Dias v naše dvorane

Kulturne organizacije imajo svojo nalogo prav v tem, da pospešujejo kulturo. V ta namen se poslužujejo pomožnih sredstev, da svoj namen tem bolje dosežajo.

Govorjena in pisana beseda sta bili najobičajnejši sredstva pri delovanju prosvete. S predavanji in petjem smo plemenitili svojega duha in tako rasti v polnost kulturnega naroda.

Še danes zavzemata predavanje in petje v kulturnem delu prvo mesto. V tem je pač nenadomestljiva solidnost in, kdor bi hotel omalovaževati dosednji način dela katoliških kulturnih delavcev, bi se hudo pregrešil. Zlasti pri nas na Koroškem predstavlja pesem najmočnejšo kulturno vez in sega najgloblje v srca; celo že skoraj odpadle zna ogreti in more tako pogosto močno zavirati proces odpadanja.

Bilo bi pa na drugi strani prav tako pogoščeno, če bi prezrli napredek in veliko privlačno moč, katero ima kino ali celo navaden dijak na človeka. Za takšno trditev ni treba posebnih dokazov. Pogledati je treba samo v kino-dvorane, pa naj je predstava na nedeljo ali delavnik. Če hočeš najti mladino v tem času, jo boš gotovo našel v kinu. Pa naj je napovedana pevska vaja ali še tako zanimiv sestanek, mnoge bo le premamila kino-reklama.

Že pred vojno so nekatera društva redno predvajala filmske programe v svojih dvoranah. O uspehih je bilo mnogo različnih mnenj. Prav gotovo so bili na ta način zlasti mladi ljudje pritegnjeni in vsaj nekoliko pod nadzorstvom, kar bi v drugačnem slučaju izostalo. Že to je bil velik uspeh; če pa še dodamo, da so skušali ustreči želji po dobrih filmih s skrbno izbiro, v kolikor je sploh bila mogoča radi pomanjkanja dobrih filmov in pa radi kapric izposojalcev filmov, je uspeh še večji.

Danes pa že imamo večjo izbiro dobrih filmov in velika konkurenca je tudi že o-lajšala svobodnejše izposojevanje filmov. Poleg tega so nabavni stroški že dobrega zvočnega filmskega aprata mnogo manjši kot nekoč in tudi je mogoče prav velike filme dobiti na ozkem traku. Tudi policijski predpisi pri uporabi filmskega aparata z ozkim trakom niso zahtevni in tudi izposojnina ni previsoka.

Še mnogo lažje pa je v društvenem kulturnem delu uporabljati skoptični aparat, ki ima celo nekaj prednosti pred filmom.

Že nabava je neprimerno lažja in tudi slik ni težko dobiti. Predavanj brez spremeljave diapozitivov si pa skoraj več ne moremo predstavljati, če hočemo doseči kaj uspeha. Sicer taka predavanja ne bodo pritegnila prav vseh, vendar pa bodo v tistih, v katerih še tli iskrica ljubezni do izobrazbe in medsebojne povezanosti, mnogo globlje pognale korenine kot pa filmska brzina in površnost.

Velika dobrota za naše kulturno delo bi zato bilo, če bi obstajala kje večja zaloga dobrih slovenskih filmov in diapozitivov, ki bi bili vsem kulturnim delavcem dostopni...

JANEZ JALEN:

3

CVETKOVA Cilka

Z G O D B A

»Redko, redkokdaj je to res. Pa sem bil v več metedžih,« je Janez zagovarjal sebe in Cvetkova dva.

»Kakšen hudič pa je potlej pravzaprav vojska,« je zrasel Cvetek.

Janez je zmignil z rameni. Pokazal je na stezo in mrki obraz se je mu je razjasnil: »Oče, Cilka gre.«

Kakor bi ga bil preslišal in kakor bi ga bil slišal, je odgovoril Cvetek: »No da, da vsaj še tebe niso ubili.«

Janez je bil vesel Cilke. Ravno prav je prišla, da je pretrgala pogovor o vojski, ki je očeta vedno tako bolet. In še nikoli ni bilo Janezu tako hudo za Blažem in Andrejem. Kakor bi mu bila brata, je občutil. Če bi se bila vrnila, kako lahko bi vprašal za Cilko. Kakor na dlani mu leži priljubljenost, pa...

»Oče!« je skušal Janez spraviti Blaža nazaj v dobro voljo. »Če Cilka ne bo ravno namerjala sesti na rjuho, ji ne smete nič namigniti, kaj je v nji. To se bo začudila!«

»Saj res,« se je spet posmešnil Cvetek. Slekla sta naprej in se delala, kakor bi Cilka še opazila ne bila.

Cilki ni bilo vredno zavoljo kosila za dva zadevati jerbas na glavo. Je bila košara

Socialna šola:

„Vera je zasebna stvar“?

Vernemu človeku je vera najmočnejše vodilo življenja. Ona mu daje smernice in mu predstavlja oporo v življenjskem boju. Po njej ne uravnava samo svojo intimnost, marveč tudi ves svoj socialni odnos v javnem delovanju.

Viden predstavnik človekove vere je Cerkv. Ona mu je učiteljica in svetovalka, kako naj verske ideje v življenju uresničuje in spravlja v sklad s svojo vestjo.

Dvojne morale ni!

Ločiti človeka od javnega življenja je nemogoče; prav tako pa tudi ni mogoče človeka razdeliti v dvoje: v privatnika in člana družbe. Človek ima samo eno vest in eno moralo, ki ga vodita v privatnem in

javnem življenju. In prav vera je tista, ki naj globlje oblikuje njegovo vest in moralo.

Da je »vera zasebna zadeva«, proglašala moderna modrost. Iz povedanega pa je razvidno, da je ta trditev nesmisel. S to krilatitico si družba sama izpodkopava tla in si ruši temelje. Istočasno pa nujno vodi v laizacijo javnega življenja. Bogu je tako zabranjen vstop v javne ustanove ter je potisnjen v cerkve in družinske domove.

Ko je bila v 19. stoletju proglašena liberalna ideja za odrešilno in edino moderno, so hoteli človeka in družbo »osvoboditi« vseh vezí vere in Boga. Takrat je tudi nastala krilatitica: »Vera je zasebna zadeva«. Danes ponavlja isto krilatitico komunizem. Oba sta pa pod to krinko spretno vihtela meč proti Bogu in Cerkvi.

Vendar pa bi bilo zgrešeno, če bi liberalizem in komunizem z enako obsodbo ocenili. Vsak izmed njiju umeva namreč to geslo po svoje.

»Cerkve v zakristijo!«

Liberalizmu je bil stavek »vera je zasebna stvar« načelo; temu je povsem logično sledilo njegovo pojmovanje vsemogočne države, ki poleg sebe ni priznavala ničesar drugega. Zvesta načelu svobode pa v zasebno življenje posameznikov ni posegala in se tudi ni zanimala za versko življenje privatnikov. V splošnem torej velja, da liberalizem vere posameznikov ni zatiral in je geslo »vera je privatna zadeva« tudi v tem smislu pojmoval. Do nasprotovanja med liberalno državo in Cerkvijo je prišlo le zato, ker je država dušila cerkveno javno delovanje; cerkvene javne ustanove so morale občutiti nenaklonjenost državnih oblasti in Cerkve se je morala mnogokje umakniti v zakristije.

»Uničiti vero!«

Komunizem pa uporabljala geslo o zasebnosti vere kot taktično načelo za začetek. Že stari Engels je rekel, da je treba delavcu pustiti njegovo vero; ko bo pa delavec pridobil za marksizem, bo sam zavrgel versko navlako. Tako je komunizmu vera zasebna stvar le v tem pomenu, da država ne sme nikoli pokazati kaj verskega. Še več, država mora celo proglašati brezboštvo kot uraden nauk in ga z vsemi sredstvi propagirati, pri tem pa istočasno trditi, da je svoboda vere zajamčena.

Znano je, da je v komunističnih državah vera popolnoma izrinjena iz javnega življenja. Tako je geslo »vera je zasebna zadeva« postalo velika laž, saj so vsi, ki žive v državni odvisnosti, izpostavljeni šikanam, če hočejo slediti svoji veri, in to čeprav le kolikor mogoče skrito!

ZA DEKLETA:

Resnična dekliška zgodba

Preprosto, šestnajstletno dekle, Marija N. s podeželja, je končno le dobila dovoljenje od staršev, da gre v mesto. Saj jih je pri očetovi mizi še vedno pet otrok, katere ni lahko preživljati, ko pa je očetov zaslužek tako skromen. Kot poljski delavec je slabo plačan in povrh je toliko dni neplačanih — zimski čas, slabo vreme in številni prazniki.

Marija pa bo v mestu dobro zaslužila; sama sebe bo oskrbovala in še materi bo kaj poslala; tako sta z materjo sklepali. V tovarno bo hodila delat in mnogo časa ji bo še preostajalo. Ne bo ji treba trpeti, kot trpi mati in vse ženske, ki ostanejo na kmetih.

Kakor se je Marija dogovorila z materjo, tako je tudi storila. Zares je šla v mesto in kmalu našla zaposlitev. Lepa plača, mnogo prostega časa, privatna sobica in dobra oskrba. Boljšega si ne bi mogla želeči. Le dobrega nasveta in nekoga, ki bi na mlado dekle nekoliko popazil, ni bilo. Saj je delodajalca zanimalo le njeno delo, za njeno privatno življenje mu ni bilo prav nič mar.

Pri vseh ugodnostih je Mariji kmalu začelo postajati dolgčas, ko je vendar le 40 ur delala v tednu; ves ostali čas pa je bil povsem njen. Iz dolgočasje je začela zahajati v kino, kmalu nato pa še na plesišča. Vedno pozneje je prihajala domov. Že gospodinja je godrnjala, češ takih stvari ni bila doslej vajena. A tudi v tovarni niso bili več zadovoljni z Marijinim delom. Nenaspama je zanemarjala svoj stroj, pa tudi izdelki so bili površni. Ob majhni okvari stroja, povzročeni po Marijinim malomarnosti, jo je poklical ravnatelj podjetja pisarno in ji brez besed izročil delavsko knjižico; bila je odpuščena z dela.

Marija je bila vržena na cesto; tudi stanovanja ni mogla več plačevati. Da bi se vrnila na očetov dom...? Sramota bi bila prevelika, a tudi sicer bi se doma ne znašla več.

Tako tavajoč brez cilja se je spomnila dobre znanke s plesišča. K njej se je podala po nasvet in prvo pomoč; saj ona je vse bolj izkušena, ko je že nekaj let v mestu.

Našla jo je in se ji razodela. Pa ji je prijateljica skrivnostno namignila: »Poišči si prijatelja; saj si vendar lepa in že sedemnajst let stara! S svojo mladostjo boš lahko dobila prijatelja, ki bo skrbel zate in ne bo ti več treba delati.«

Po tem satanovem nasvetu je Marija tudi ravnala. Zares je kmalu našla svojo »srečo«. Pa ni dolgo trajala. Policija je iskala moža, ki je bil obtožen prestopkov proti mladostnim. Marija je bila ponovna žrtev tega brezvestnega moža.

Komaj je minilo leto dni, odkar je kot pošteno dekle šlo v mesto, a blešk mesta jo je omamilo tako, da je v nekaj mesecih postala povsem »zrela« za pobiljševalni zavod...

dovolj velika. Nesla jo je za locen v desni, v levi pa grablje.

»Kako sta pridna,« je pohvalila bolj Janeza kakor očeta.

»Če bi se bila še malo obotavljala, bi te bila pa skoraj k ognjišču prišla priganjati, da se hitreje obračaj,« je ponagajal oče svoji najstarejši.

»Gotovo sta že težko čakala. Kar brž kose iz rok in jest, da krapci ne bodo trdi.«

»Nekaj minut bodo že še počakali, da končava. Ni vredno še enkrat jemati koso v roke,« je ugovarjal Janez.

»Prav imaš,« je pritrdil oče. »Cilka! Kar rjuho razgrni, da mama ne bo treba sedati na vlažno travo.« Na skrivnem je Cvetek fantovsko nagajivo pomežikal Janezu.

»Kaj mislite, da sama nimam toliko pameti?« Cilko je hotelo kar malo sram biti očetovega opomina, ker ga je tudi Janez slišal. Položila je grablje na deteljišče, s košaro pa odšla k rjuhi, ki je ležala zganjena vrh senožeti. Oba kosca sta začela brusiti, čeprav še nobenemu ni bilo zares treba. Oba pa sta se obrnila tako, da sta videla Cilko in rjuho.

Cilka je prepodila kosovko, ki je brskala pod gumom tik poleg rjuhe in iskala črva za mladi zarod. Gledala je za njo, kam leti, da bi uganila, kje ima gnezdo. Grede je postavila košaro na tla, še vsa zamišljena je prišla rjuho za vogal, da jo razmota. Tedaj se je iz rjuhe zagotalila Cilki prav pod noge za pest velika siva kepa z rdečim priveskom, zabrcala in zavekala. Cilka je

vsa zdrgetala in nevede cvileče in odsekano zavpila »av«, odskočila in obstala kakor pribita. Zajček pa jo je tako umno ucvrl po bregu navzdol, da je bilo videti, kakor bi se siva kepa res valila in grede mahljala z rdečo zastavico — tako sta frotala neovita konca Janezovega rdečega robca. V prvo pripravno kotanjšico se je začetek spet stisnil in potuhnil. Janez in oče sta se na vsa usta smejala.

Cilka se je pa hitro zasmila. Zapretila je s prstom proti Janezu: »Le počakajta! Vama že vrnem. Sedaj pa koj jest.«

»Se bojiva, da bova tepena, ko nama tako groziš,« se je smeje branil Janez.

»Jest, sem rekla,« se je Cilka še vedno delala hudo.

»Naj bo, no, ko si ravno ti in detelja že vsa leži,« se je ponorčeval še oče, da tudi on nekaj reče.

In sta šla na rob. Kosi sta obesila v jesen, oselnika pa zataknila v zemljo.

Cilka je že molila očenaš.

Na pol leže na nosilni rjuhi sta Janez in Cvetek zajemala sirove krape, jih zamakala v mlekom in se pogovarjala. Janez je ves čas pazil na zajčka, da bi mu jo ne popihal.

Zahrbtno, tiho se je od nekod pripeljala vrana in se spustila dve lakti od prihujenega zajčka. Janez je namignil očetu in Cilki, naj bosta pri miru in opazujeta sivega ptiča.

Vrana je košatorito stopila prav k zajčku. Že je dvignila glavo, da useka nebogljeno

živalco s trdim kljunom, pa jo je Janez prehitel. Plosnil je v dlan: »Pššš! Pusti ga, coprnica!« Vrana je zaobrnila glavo, kakor bi hotela ugovarjati, kdo je tako predrzen, da jo moti.

Janez se je razvnel: »Pa še premišlja, ali bi odletela ali ne. Če bi imel puško, bi ti posvetil!«

Cilka pa je vstala in zamahnila s predpasnikom proti predrznemu ptiču. Vrana se je dvignila in vreščete zakrakala, kakor bi zmerjala. Cilka ji ni bila tiho, nadirala jo je, kakor da jo razume.

Cvetek je zmajal z glavo: »Človek bi ne verjel, če bi sam ne videl. Pa kar vpričo nas se ga loti.«

»Robec je izdal revčka.« Janez je vstal, poveznil klobuk na zajčka in ga ujel, da bi ga ponesel domov.

Pa se je tako zaobrnilo, da je zajčka nesla Cilka v košari, Janez pa v rjuhi deteljo za kobilo. Oče pa je ostal za Mladim lesom, da zmeha redi in prigrabi okrog kraja. Trdno pa je zabijal Cilki, da ne sme dati kobili vse detelje hkrati, samo pol, druge pol pa naj razgrne na hladno pred klet, da do večera ne ovne.

Cilki se je mudilo, Janezu pa nič manj. Oba hkrati sta odšla. Med potjo se jima je pa pogovor tako zasukal, da je Janez poljubil Cilko, Cilka pa Janeza.

V njivo za Mladim lesom pa se je uprlo visoko sonce in vse dopoldne parilo zjutraj posečeno Cvetkovo deteljo.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Zdravilno jabolko

(NARODNA)

Svoje dni je živel kralj, ki je imel tri sinove. Doživel je šestdeset let in moči so ga jele zapuščati. Nekega dne naglo zbolil. Poklicali so najboljšie zdravnike vsega kraljestva, da bi vrnili kralju zdravje, vendar zaman. Odkritosrčno so mu rekli, da se mu bliža konec življenja.

Kralj se je vdal v božjo voljo in se pripravljal na daljno zadnjo pot.

Ko ni bilo nikogar v sobi, so se odprle duri in v sobo je stopil prosjak. Nejevolja se je pokazala kralju na licu. Prosjak to zapazi in reče: »Kralj, nikar ne bodi nejevoljen! Nisem prišel k tebi prosjačit, nego povedal bi ti rad nekaj važnega, če me hočeš poslušati.«

»Hitro mi povej! Saj vidiš, da se mi bliža zadnja ura,« odgovori kralj s slabotnim glasom.

»Ni še prišla smrtna ura, kralj! Še je zdravilo na svetu, ki ti more vrniti ljubo zdravje.«

»Tega skoraj ne morem verjeti,« pravi bridko kralj. »Vendar povej!«

»Predobro vem, da boš neverno zmajal, toda kar ti povem, je gola resnica. Ozdravi te samo zdravilno jabolko. Ko ga použiješ, boš zdrav kakor riba v vodi. Pošlji tedaj svoje tri sinove po svetu, da ti prinesejo zdravilno jabolko. Enemu se bo gotovo posrečilo. Ako ne storiš po mojih besedah, ti je bila zadnja ura. Zbogom, kralj!«

Po teh besedah zapusti prosjak sobo. Kralj ga pokliče nazaj, ker bi rad vedel, kje je tisti vrt, na katerem raste zdravilno jabolko. Na njegov klic pride služabnik in temu reče, naj takoj pokliče prosjaka, ki je pravkar odšel. Začuden pravi služabnik, da ni videl nikogar iti iz sobe, čeprav je stal blizu kraljevih durí.

Kralj se zamisli. Čez nekoliko časa pokliče svoje tri sinove in jim reče: »Sinovi, moje življenje se ni končalo. Ozdraviti pa me more samo zdravilno jabolko. Odpravite se torej na pot po svetu! Kateri izmed vas mi ga prinese, bo moj naslednik v kraljestvu.«

Starejšima sinovima to ni bilo po volji, kajti potovanja nista bila vajena. Rajši sta se brez dela zabavala na veselicah. Najmlajši sin pa se je razveselil, začuvši, da mu preljubi oče še ne umre.

Vsi se odpravijo istega dne na pot, vsak na drugo stran.

Minilo je več tednov, ko je starejši sin, prišel v deželo, kjer ni videl nobene žive duše. Gledal je s hriba okrog, pa ni zazrl nobene hiše, nobene vasi. Ko hodi tako po beli cesti, vidi, da mu prihaja nasproti kruljev človek. Bil je prosjak. Kraljev sin hoče prevzeto mimo njega, a ta ga lepo prosi: »Pomizno prosim, milostljivi gospod, majhen dar.« Nato mu vrže kraljevič deso-

tico. Hromec pa še prosi: »Košček kruha, milostljivi gospod; lačen sem da ginem.« Napuh kraljeviču ni dopuščal, da bi še dalje stal pri revnem možu. Ničesar mu ne odgovori, ampak odide ponosno dalje. Zdajci se ozre, rekoč: »No, prosjak, desetico si dobil. Ali mi znaš povedati, na katerem vrtu raste zdravilno jabolko?«

»Le odidi po tej cesti. Kmalu prideš do tistega čudnega mesta. Urno utrgaj jabolko in odidi z vrta!«

»Že prav, že prav!« reče kraljevič in se smeje nasvetu, ki mu ga je dal prosjak. Cesta je bila zelo dolga. Naposled pride do velikih vrat, jih odpre in stopi na vrt. Dreves ni bilo videti nobenih samo sredi vrta je zelenata samcata jablana. Gredica se je vrstila za gredico in na njih je raslo na tisoče najmilejših cvetlic. Čarobna vonjava se je razširjala po vrtu. Počasi je stopal kraljevič sin po poti, ki je držala k drevesu. Jablana je bila na zeleni trati. Sadja ni bilo na njej. Samo na eni, nizko k tlom pripognjeni veji, je viselo lepo rdeče jabolko. S hitrim korakom gre mladenič tja in utrga prečudno jabolko. Radoveden ga ogleduje od vseh strani, a bilo je kakor navadno jabolko. Komaj stoji nekoliko trenutkov pod drevesom, že ga obide težka utrujenost. Leže pod drevo na zeleno trato in zaspi.

Ni dolgo ležal, ko se mu je približal človek. Kraljeviču se je zdelo, da gleda skozi gosto mrežo. Sedaj spozna neznanca; bil je tisti prosjak. Ta se pripogne k ležečemu mladeniču in mu vzame iz rok jabolko. Dotakne se z njim veje, na kateri je poprej viselo, in jabolko je zopet na drevesu. Nato utrga majhno vejico in se z njo dotakne kraljeviča, šepetaje: »Ti nisi vreden, da bi prinesel očetu zdravilno jabolko. Zakaj me nisi ubogal? Tako dolgo bodi vran, črni vran, dokler ne pride rešilni dan!

In res, spremenil se je v črnega vrana in zletel kvišku.

Tri dni pozneje je šel po isti cesti drugi sin in temu se je isto pripetilo kot prvemu.

Zopet tri dni pozneje vidimo na isti cesti najmlajšega sina. Nasproti mu pride prosjak, ki ga pa ni utegnil prositi milosti. Ne, zakaj kraljevič mu je bil že poprej vrzel rumen zlat v klobuk, rekoč: »Gotovo si lažen, revni mož. Na ta kos kruha!« Nato hoče iti dalje, a prosjak se mu lepo zahvali in mu de: »Kraljevič, vem, kam greš. Ta pot je prava. Urno utrgaj jabolko in odidi z vrta! Danes je zadnji dan. Preden bo mesec vzhajal, mora imeti tvoj oče zdravilno jabolko, sicer je prepozno. Gorje tebi in bratom, ako ne ubogaš.«

Te besede so dale kraljeviču novo moč. Kmalu dospe do vrta in stopi vanj. Cvetlice so mu mamljivo dehtele nasproti. Pogum-

stopila in vzdignila težke vile detelje, je še bolj razodevala postavbo života.

Ozrl se je naokrog, če morda kdo ne posluša. Ni mogel več molčati. Počasi in preudarno, kakor bi se bal, da bi se mu kaj ne zareklo, je začel: »Ni ravno prijetno viseti v brani in obdévati deteljo, pa če bi podajala ti, Cilka, mislim, da bi se nikoli ne naveličal.«

Vdano se mu je nasmehnila Cilka od spodaj navzgor: »Jaz še manj podajati.«

»Cilka! Najbolj prav bi bilo, če bi se midva vzela,« se je Janez od latnikov obrnil k Cilki in čakal, kdaj mu poda nov žmukelj detelje.

Cilki pa so vile zastale. Šele po dolgem premolku je tiho odgovorila: »Ne vem.« Skrita žalost je tičala v tem glasu.

»Ne mislim, Cilka, zavoljo vaše zemlje,« je hitel dopovedovati Janez, da bi ga dekle vendar prav razumela: »Ti pridi k nam!«

»Bi pa že moral ti k nam, ko ni več moč ne moške roke za delo.«

»No, saj. Z očetom se razumeva.«

»Vidim. Kako lepo bi lahko bilo,« si je Cilka grizla ustnice.

»Že kar malo namigujejo, naj te vprašam. Samo reci, pa bo lepo.«

Cilka je globoko zajela sapo in se ozrla v brano. S senco žalosti v obrazu je bila še lepša: »Janez! Teden ali dva odloga mi daj, da vse še enkrat premislim.«

»Kakor ti je bolj prav,« si je popravil Janez klobuk, snel z vil nov podajek detelje in ga obesil na latnik.

no je hitel k jablani. Ko utrga rdeče jabolko, hoče takoj oditi, kakor je zapovedal prosjak. A glava mu je bila težka in noge utrujene. Že hoče leči pod drevo, kar nad njim nekaj zašumi. Ozre se kvišku in vidi dva vrana. Grozna slutnja se ga polasti. »Kaj, ko bi bila to moja brata?« mu šine v glavo. Telo se mu strese in utrujenost ga mine.

»Moj oče!« vzklikne ter hiti z jabolkom z vrta. Zunaj pa mu pride nasproti prosjak, rekoč: Blagor ti kraljevič! Trepetal sem zate. Sedi semkaj na zeleno trato ter se odpočij! »Nekoliko trenutkov je prosjak molčal, potem pa je izpregovoril: »Na to vejico! Vzemi jo s seboj! V tistem hipu, ko vstane oče zdrav s postelje, idi iz gradu na plano! Priletela bosta dva vrana in sedla pred teboj na zemljo. Hitro se ju dotakni s to vejico!«

BASEN

Strašno gladovni volkovi so grozovito tulili vsem zajcem smrtno obsodbo iz vseh mračnih, globokih gozdov.

»Zajci, zajci morajo dol priti...! Zajci, zajci morajo dol priti...!« se je razlegalo po dolini, po deželi.

Vsi zajci so to bojazljivo, trepetajoče slišali, četudi je neki modrijan menil: »Najprej morajo nas šele dobiti!«

Le nekateri, srečni, te volčje grozovitve, tuljenja niso umeli ali miso vzeli na znanje. Ti so mirno živeli in trpeli kakor prej, tako tudi slej.

Drugi si niso upali ničesar, še bati se ne — ter so trpeli naprej.

Eden pa je bil med njimi, ki se je imel za modrijana, za učenjaka, ki ima vse modrosti tega revnega zajčjega zemeljskega življenja v najemu. Hodil je namreč nekaj časa v oslovsko šolo, da bi se naučil I — A, I — A... Pa pri vsem oslovskem trudu in potpuzljivosti je zmeraj le mukal A — I, A — I... Tako da se je še oslu zdelo oslovsko neumno in ga je kratkomalo bronil iz svoje šole. Potemtakem je učeni tepec le ostal tepec, ker učen pač ni utegnil biti.

Kljub temu se je bahal po vsej pokrajini s svojim A — I, A — I —, tudi in predvsem pri zajcih tovariših, ki ga niso zastopili ali pa le komaj. Zatorej so ga imeli tisti z jasnim umom in čutom za takšnega, kakršen je bil; so pustili tepca tepcem.

Toda slednjim se je zdelo imenitno, kar je on govoril, kako jo je zarobil. Oponašati, posnemati so ga začeli in čez nekaj časa je A — I-kalo iz vsega tretjega grma, da bi ti zmedlo čut in pogum za vse lepco, pametno in pravo na sprehodu ob zajčji stezi.

Če jih morem razumeti, so hoteli s tem postati nekaj posebnega, predvsem pa zrasti iz svoje prirojene zajčje kože, ki so se je menda sramovali, češ da je nekaj manjvrednega, oskrumjenega, kakor otroku srav-

In zopet se je kraljeviča polotila utrujenost. Ni se je mogel ubraniti. Zaprl je trudne oči. Zdelo se mu je pa, da ga je prosjak prijel okrog vratu in zletel z njim kvišku.

Siv mrak je ležal na zemlji, ko se je mladenič prebudil. Pred seboj je zagledal grad svojega očeta. Sprva je mislil, da je samo sanjal o zdravilnem jabolku, a ko ga je zazrl v roki, je spoznal, da je bila resnica.

Ko je kralj jabolko zaužil, je bil zdrav. Čvrst in krepak je skočil s postelje. Kraljevič je odhitel iz sobe. Ko pride na plano, mu res priletita nasproti dva vrana in sedeta preden na zemljo. Glej čudo! Komaj se ju je dotaknil z vejico, ki mu jo je bil dal prosjak, že sta stala pred njim njegova brata.

Mislite si veselje, ki je bilo v gradu! Le starejša kraljeviča sta bila žalostna, ker je mlajši brat postal očetov naslednik.

ca, na kateri leze koka — kakor ga je nekdo dražil —, katere se hoče znebiti. Pa pomagaj si, ko kože le ne moreš sleči, dokler si živ in je za zajčje telo le zajčja koža od Boga dana in prirojena... Drugo lastnost, katero je prav ostro zajel pri kaki stari mački, je štel poleg tega tudi v svojo last, to se pravi, da so jo lahko opaževali drugi pri njem: prilizovanje.

Ni čuda, da se je znal, ne, hotel tudi volkovom lizati, da bi rajše požrl le prijatelja, ker je baje bolj masten in pustili njega, ker se ne izprača —, res ne.

A prišlo je tako:

Volkovi so po dolgem, brezuspešnem tuljenju in grozjenju le uvideli, da tako ne pridejo do cilja, ker so se pač vse zajčje kože poskrile, se izognile, potuhnile ali pa v svesti pravičnega hodiše po pravi in tajno obvarovani poti.

Zategadelj je bila nova, vsa hudičeva, volčja parola: »Zajč - ji, zajč - ji mora dol priti...! Zajčji, zajčji mora dol priti...!« In pustili so široko dežele naznaniti: »Kdor bo z nami tulil, mu ne bomo zakrivilili nobenega uhlja!«

On, zajec prilizun, »učen« tepec (po rodu ne!), ki se je hitro naučil jako imenitnega A — I, on je takoj razumel; njemu je vseeno, ako zajčji dol pride; njemu je prav, ja, v prid, če zajčji dol pride, ker tako bo on nekaj, drugi pa nič, ker le on zna najbolje A — I-kati...

Z vriskom in tepčevskim navdušenjem začne skakati okoli svojega gnezda ter vpije, kar mu je sapa: »Zajčji mora dol priti! Zajčji mora dol priti! Zajčji mora dol priti!«

Lahko ga je čul vsakdo, laže še tanko pozorni volkovi, ki so divjelovsko prilajali v tropu in si lizali zobé, češ da bodo le pohrustali neumnega dobrega zajca, si utešili (Konec na 8. strani)

Tretjič in zadnjič je Bajtnikov Janez pripeljal deteljo k Cvetkovemu stogu. V zelniku koj zraven je plela Cilka in ga čakala, da poda Janezu še zadnji voz. Brž je pristopila, izpregla kobilu in jo odpeljala v senco za brano, v katero sta obdela drugi voz detelje. Lisca je privezala k tepki. Preden se je vrnila, je Janez že odvezal in razdrdal voz in priložil k obema desnima kolesoma velik zvitek detelje, da bi pesta ne razrila ruše. »Hooruk,« sta se uprla s hrbti, prevrnila voz in ga koj spet postavila nazaj na kolesa. Janeza je ojnica udarila na rame, pa se še zmemil ni.

Obotavljati se kar nič nista smela. Od vrha Triglava je nebo zmeraj bolj zagninjalo črnjava in obetala dež. Janez je prišel in prislomil lestvo in se vzpel med latnike. Cilka pa je že z železnimi vilami pretresala deteljo, da mu jo podá. Molčala sta in hitela.

Zvečer bo treba spet k Mirzemu studentu za boljšim zaslužkom, so se zasukale Janezu misli. Do sobote zvečer bosta spet peli sekira in žaga in vse dni ne bo videl Cilke. Dolg čas bo.

Gledal je Cilko zviška. Lica so ji rdela. Svetlo oko so obrobiljale skoraj črne obrvi. Pod ravnim nosom so žarele ustnice, izza katerih so se zasvetili tu in tam beli zobje. Rokave si je bila visoko privihala. Ob zagorelem vratu je včasih izza roba srajce zablestela belata, od sonca neožgana polt. Delo jo je ogrevalo. Odvrgla je rdečo ruto in si popravila kiti temnih las. In kadar je trdno

»Lisca!«

Za lučaj proč je zavpila Minca nad kobilu.

Cilka je vrgla vile proč in stekla okrog stoga. Kobilu se je bila odvezala in jedla iz brane sparjeno deteljo.

»Nikar ne pravi atu,« je Cilka prosila Minco.

»Ne bom.«

»Zapreži in pelji voz domov!«

»Lahko!« Minca se je vprašujoče hudo-mušno smejala starejši sestri.

Voz je oddrdral. Kmalu za njim sta pred prvimi kapljami dežja pribežala domov tudi Janez in Cilka.

Dež je poživil zelenje. Sonce je zašlo že za jasne gore, na Poljanskem pa je še vedno gmelno. Utrujeni so Cvetkovi šli zgodaj počivat in so hitro pospali. Z drugimi vred je legla po molitvi tudi Cilka, zaspati pa ni mogla. V hiši, na nekdanji materini postelji, se je upirala zaspancu. Skrbela jo je kobilu. Kljub premagovanju je zadremala.

Topot kopit v hlevu jo je predramil. Hitro je vstala, se površno oblekla in se bosa po prstih izmuznila gledat v hlev.

Zunaj so sijale zvezde. Na Jelju je vpila sova. Okrog skednja je netopir lovil večje. Pa Cilka, ki je že od mladih nog v jasnih nočeh rada postajala zunaj, se ni utegnila prav nič muditi. Prižgala je luč, narahlo odprla hlevna vrata in posvetila h kobilu. Lisca je stala sama v hlevu. Vsa goveja

živina s prašiči vred je bila na planini na Goréljeku. Minca je vsako jutro navsezgodaj šla po mleko za dom. Le kdaj pa kdaj so naprosili koga drugega, da ga jim je spotoma prinesel.

Kobilu je bila vsa premočena. Nemirno se je prestopala in kaj pogosto z zadnjimi nogami brcala pod trebuh.

»Kolje jo,« je koj vedela Cilka. »Pa še rekla sem, da bom tisto deteljo izpred kleti zanesla k stogu in jo stlačila v brano k drugi, pa so me ata prehiteli in jo vrgli v parne. Že tako je dobila Lisca veliko detelje, zdaj se je pa še sparjene nažrla. Da sva se morala z Janezom pri stogu tako zaverovati!«

Obesila je svetilko pod strop, privezala kobilu na kratko, da bi ji v nepokojnosti ne stopila na nogo. Zavihala si je rokave in vzela v vsako roko zvitek slame. »Desno — levo, desno — levo, desno — levo,« je hitele izmenjaje z obema rokama drgniti kobilu, kakor je bila videla med vojsko vojaške na Bistrici, kako so na ukaz utirali spenjene konje. Znoj ji je začel kapljati z obraza. Čutila je, kako ji polzi po životu, kobile pa ni mogla osušiti.

Vsa upehana se je naslonila na žleb. Žalostno, z bolečino v očeh jo je pogledovala kobilu, kakor bi ji očitala v nemarnost. V luč se je zaletavala večja. Svetloba je predramila muhe na stropu. Zmeraj glasneje so pobrenčavale.

(Dalje prihodnjič)

Športni kotichek

NOGOMET:

Madžarska — Jugoslavija 0:1 (0:0)

Po 31 letih se je Jugoslovanom le posrečilo premagati v Budimpešti madžarsko reprezentanco z rezultatom 1:0. »Zlati« gol srečanja je ustrelil v 71. minuti Galič. Tekmo je vodil avstrijski sodnik Seipelt.

DRŽAVNA LIGA

Austria Celovec — Wacker-Dunaj

1:1 (0:1)

Preteklo nedeljo je v Celovcu gostoval dunajski klub Wacker, ki je s tega srečanja odnesel eno točko. Kljub 3 rezervistom je

Prvenstvo II-D razreda

3. ZMAGA ŠT. JANŽA

Grebini — SV Št. Janž 0:2 (0:0)

Prvič v tej sezoni je šentjanško moštvo nastopilo v polni zasedbi. Na lepem in velikem igrišču v Grebinju so se Rožani hitro znašli in imeli več od igre, vendar niso mogli premotiti obrambe domačinov, ki je ta dan odlično igrala.

Samo Hanzju Gabrieli, ki je bil zopet najboljši igralec na igrišču, se je v drugem polčasu posrečilo predreti ta »zid« Grebinčanov in poslati dvakrat žogo v mrežo.

Zdi se, da je šentjanška enajstovica zopet v isti formi kot v pretekli sezoni in da tudi v nadaljnjih tekmah ne bo ostala praznih rok.

Šentjanški mladinci pa so nesrečno podlegli mladincem iz Kotnare vesi z 2:3 (0:0).

Začetek namiznoteniške sezone

Prejšnji teden se je začelo koroško prvenstvo namiznega tenisa Lige in I. razreda.

V I. razredu je letos prvič zastopan na novo ustanovljeni klub DSG Celovec, ki ima v svojih vrstah slov. študenta Partla Martina, nadalje Matijo Opetnika, Grabnerja ter Gratzerja. Ti mladi navdušeni igralci vsak teden pridno trenirajo v Št. Petru.

Svojo prvo prvenstveno tekmo je DSG Celovec odigral v soboto s KESTAG-Borovlje. Srečanje se je končalo s pičlo zmago (6:4) Borovljanov, ki so se v preteklem prvenstvu uvrstili na 3. mesto. Točke za zmagovavce sta dosegla Wassner (3), Schneider (2) ter Wassner-Schneider, za premagane pa Partl (2), Gratzter ter Grabner.

OPOZORILO SLOVENSKIM IZSELJENCEM!

V teh dneh so slovenski izseljenci dobili odnosno bodo dobili dostavljene odloke deželne vlade, s katerimi jim je priznana odškodnina na podlagi 12. novele k zakonu o oskrbi žrtev. Po formalnih predpisih predvidevajo odloki tritedenski prizivni rok in postanejo avtomatično pravnoveljavni šele po poteku tega časa.

Zato vsem slovenskim izseljencem svetujemo, da takoj po prejemu odlokov le-te točno pregledajo in v primeru, da se strinjajo z navedenimi podatki, pošljejo pristojnemu oddelku deželne vlade izjavo naslednje vsebine:

Erklärung

Mit dem Bescheid des Amtes der Kärntner Landesregierung vom..... ZL..... erkläre ich mich einverstanden und verzichte daher auf das mir zustehende Rechtsmittel der Berufung.

V izjavi je nujno treba navesti datum in številko odloka, jo lastnoročno podpisati in pristaviti točni naslov bivališča, nato pa poslati na naslov: Amt der Kärntner Landesregierung, Abteilung 20, Klagenfurt.

Zveza slovenskih izseljencev

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 19., sredo 24., četrtek, 25., petek, 26., sobota 27., nedelja 28. oktobra (ob 15.00 zadnjikrat) »Die Csardasfürstin«. Za vse predstave prosta predprodaja kart. Začetek vedno ob 19.30.

KOMORNE IGRE V DOMU GLASBE

Petek 19., sobota 20., nedelja 21., (15.00 in 19.30), sredo 24., četrtek 25., sobota 26., nedelja 28. oktobra: Ljubljani lopov. Za vse predstave prosta predprodaja kart. Začetek vedno ob 19.30.

MODRA DVORANA V DOMU GLASBE

Petek 26. oktobra, ob priliki dneva zastave: literarni večer. »Hauptmann Radin« Heinz Zechmanna. Cena 10.— šilingov za vse prostore. Študenti in dijaki z izkaznicami 5.— šilingov. Začetek ob 19.30.

Delovanje Koroške dijaške zveze

Dne 10. oktobra se je v dvorani Mohorjevega doma v Celovcu vršil drugi občni zbor KOROŠKE DIJAŠKE ZVEZE (KDZ). Študentje in študentke, med njimi samo

eden z Dunaja in dva visokošolca iz Gradca, so dvorano napolnili.

Kot predsednik starega odbora je začel Wakounig Jože občni zbor, ki je pozdravil povabljenе goste ter številno mladino. Nato sta na kratko poročala podpredsednik Prunč Erik o goriškem taboru ter tajnica Partl Marija o delovanju v tekočem letu; Habernik Jože pa je dal blagajniško poročilo.

Naslednja točka dnevnega reda pa so bile volitve osrednjega odbora. V osrednji odbor so bili izvoljeni: Tischler Joško (Gradec), predsednik; Wakounig Jože (Dunaj), podpredsednik; Mitsche Mili in Sima Marijanka (obe Celovec), tajnici; Jože Wrulih in Zdravko Zwitter (oba Celovec), blagajnika. Srednješolce pa bo zastopal v zveznem odboru Grilc Matevž (Celovec).

Novi predsednik se je zahvalil za zaupanje, ki so mu ga dali redni člani KDZ pri volitvah ter je poudaril, da bo z vso svojo močjo deloval za skupen cilj ter izrazil upanje, da bo to korak naprej in ne nazaj.

Občni zbor je živahno potekal in končal v prijetnem razpoloženju. Po občnem zboru je bila še seja osrednjega odbora, v kateri so sklenili program do božiča. O tem bomo poročali še v drugi številki.

Filmska ocena

Bistrica v Rožu. — Sobota, 20. 10.: Die Affäre der Nina B (IVa). — Dramatičen film, za odrasle s premislekom. — Nedelja, 21. 10.: Musik ist Trumpf (IIa). — Muzikaličen avtobiografski film o nekem švicarskem muzikantu in njegovem sekstetu. — Sreda, 24. 10.: Der Raketentrott (IV). — Veseloligra iz vojaškega življenja.

Borovlje. — Sobota, 20. 10.: Fracass, der freche Kavalier (III). — Pustolovski film o obubožanem francoskem baronu in filmski igralki, ki se končno izkaže kot hčerka nekega princa. — Nedelja, 21. 10.: Der Orgelbauer von St. Marion (IV). — Domovinski film. — Torek, 23. 10.: Der Galgenbaum (IV). — Dober film iz divjega zapada. — četrtek, 25. 10.: Das Testament des Dr. Cordier (IVa). — Grozljiv film za odrasle s premislekom.

Dobrla ves. — Sobota in nedelja, 20. in 21. 10.: Ras Riesenrad (III+). — Življenjska usoda dunajskega zakonskega para od začetka tega stoletja do današnjih dni. — Sreda, 24. 10.: Bis zum letzten Mann (IV). — Vojaški film. Ošaben komandant vodi svoj regiment samovoljno v smrt.

MOTORNE ŽAGE

znamke Stihl, Jonsereds, Pioneer, Solo in Clinton — krožne žage; kotle za kuhanje svinjske krme.

naročite najugodnejše

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. Dobrla ves — Eberndorf
Telefon 04237 246

Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!

STROKOVNA TRGOVINA ZA

DEŽNA OBLACILA
Ballon-Popelline, loden-plašči za moške, dame in otroke v največji izbiri! Gumijasti plašči. Vsakovrstna popravila izvršimo takoj.

VAL. TARMANN

KLagenfurt, Völkermärkte St. 16

Miklavčev. — Nedelja, 21. 10.: Alm an der Grenze (III). — Domovinski film. — Četrtek, 25. 10.: Bis zum letzten Mann (NV). — Glej pod Dobrla ves.

Pliberk. — Sobota, 20. 10. in nedelja, 21. 10.: Mariandl (III). — Dvorni svetnik po dolgih letih izve, da ima hčerko, ter končno poroči njeno mater. — Torek, 23. 10.: Ohne Gnade ist die Nacht (V). — Kriminalni film, ki ga je treba odklanjati. — Četrtek, 25. 10.: Harte Männer, harte Fäuste (IV). — Film iz divjega zapada o ubegu dveh zločincev.

Sinča ves. — Petek in sobota, 19. in 20. 10.: April entdeckt die Männer (IV). — Zgodba mladega dekleta iz ameriške družine, ki najde prvo ljubezen. — Nedelja, 21. 10.: Ferien für Verliebte (IV). — Ameriški dušeslovec pride do spoznanja, da svojih hčerk ne more več obvarovati pred zakonom. — Ponedeljek in torek, 22. in 23. 10.: Fahrkarte ins Jenseits (IV). — Film iz divjega zapada. Nek mož osvoji neko malo mesto nasilnega vladarstva. — Sreda in četrtek, 24. in 25. 10.: Sonntag sollst du sterben (V). — Pustolovski film iz divjega zapada, ki ga je treba odklanjati. — Petek in sobota, 26. in 27. 10.: Plötzlich im letzten Sommer (IVa). —

Št. Jakob v Rožu. — Sobota, 20. 10.: Ich und die Kuh (III). — Francoski ujetnik v Nemčiji za časa druge svetovne vojne skuša ubežati, pa se mu na tragikomičen način ponesreči. — Nedelja, 21. 10.: Autofahrer unterwegs (III). — Veseloligra o znani avstrijski radijski oddaji. — Sreda, 24. 10.: Dicke Luft und heisse Liebe (IV). — Pustolovski film.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 21. 10.: 07.00 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 22. 10.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Skladbe slovenskih skladateljev. — 18.00 „So ptičice zbrane...“ — TOREK, 23. 10.: 14.15 Poročila, objave. — S knjižne police. — SREDA, 24. 10.: 14.15 Poročila, objave. — Pesmi in glasba iz domačih krajev. — ČETRTEK, 25. 10.: 14.15 Poročila, objave. — Otroci, poslušajte! — PETEK, 26. 10.: 14.15 Poročila, objave. — Od petka do petka po naših krajih. — S poti po Podjunu. — SOBOTA, 27. 10.: 09.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — NEDELJA, 28. 10.: 07.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

bil Wacker tehnično boljši in že v 14. minuti je prevzel vodstvo z 1:0. Dunajčani so nadalje neprenehoma napadali gol Celovčanov in v 26. minuti se jim je skorajda posrečilo doseči drugi gol; toda Bahr je igral tokrat vlogo vratarja... in sodnik je pokazal na enajst metrovko. Vratar Gartner se je zavedal svoje naloge in z lepo parado izboksal žogo.

Šele 11. minuto pred koncem se je posrečilo Lorberju II. z lepim strelom izenačiti rezultat s tem pa je rešil Korošcem vsaj 1 točko.

BASEN

(Nadaljevanje s 7. strani)
glad kar z dvema pečenkama: 1. da smo te prekanili; 2. da te požremo.

Že režiš vanj, mu kriviš oboja uhlja, popadejo tace in ga vlačijo za rep, zmagovalno, posmehovalno lajajo: »Zdaj te imamo, ti zajčje strašivo neumno!«

Smrten strah ga obide, poti se, čeprav se zajec ne more potiti; poti se temnordeče. Že se pokaze prvo jezno, ostro volčje zobovje, da bi se ugodno zasadilo v mehko zajčje meso, a sovolk zavidno zareži, pade prvemu v ugriz —; pa še tretji, četrti, peti...

Poglavar in vodja volčadi vidi, da preti smrtna bitka med brati zaradi tele burne zajčje noge, ki je je samo še kost in koža, tako je šinjala v strašnem strahu. In zareži bolj ko volčje:

»Pustite, nehaite, čujte, kaj vam starosta govori in veli: Pustite ga, saj mihče ne bo sit te uboge zajčje sledi; nehaite in ubogajte! Ne bomo več dobili nobenega, ako tega kratkomalo pohrustamo. Vsi bodo nas pregledali ob našem klicu: »Zajčji mora dol priti!«, vsi bodo vedeli, da nam za

»zajčji« mi, da je nam le za zajce! Le malo še potpitate in vsi bodo naši —, sami bodo prišli, da jih raztrgamo...!«

Volkovi so morali ob tej misli kar sline požirati in so radi tega za trenutek umolknili. V tem trenutku se jim je posvetilo, kako pametno, koristno za gladovne želodce je ukrenil starosta, kako v čast volkom prekanjeno.

»Toda ti ne boš ušel kazni,« se obrne proti komaj živemu zajčjemu mrliču, »strahopetec, mačji prilizun, glava neumna, ki si klicala s kraljevskimi volkovi, sama sebi smrt...« Tu se volčad tako zareži, da se trese vsa okolica. »Ti, z nami si se davnil primerjati; ti, ko nikoli ne moreš postati to, kar smo mi; ti, ki te je rodila le uboga zajčja mati, ne pa junaška volkulja...! Ti boš nam služil, dokler bo trepetalo tvoje ničvredno zajčje srce; ti boš skakal okoli tvojega usranega gnezda in klical noč in dan, dan in noč: »Zajčji mora dol priti! Zajčji mora dol priti! To pa tako glasno, da te bo čulo vsako volčje dete v temnem gozdu, ki mu boš za kratek čas in smeš! Gorje ti, če te enkrat ne slišimo...!« In pokazali so mu usmrtilno orožje vseh volkov. Tako ubogi, res usmiljenja vredni zajčji tepec še zdaj skače, leze, ves pohabljen, okoli gnezda in brez sapa, z bolnim glasom, umirajočim srcem ihti svojo lastno smrtno obsodbo: »Zajčji, zajčji morajo... dol... pri-ti!«

Kakšna peklenska volčja kazen in pokora mora to biti!

Koro Zec

Zaradi opustitve trgovine
razprodaja po zelo ugodnih cenah

WALCHER KLEIDUNG

Klagenfurt — Celovec,
10.-Oktoberstraße 2

Blago za
jesenske obleke,
posteljno perilo

Velika izbira —
zelo
ugodne cene

L. Maurer

Klagenfurt Alter Platz 35

F.R.C. Möbel

NACH WIE VOR FÜHREND!

Die überzeugenden Vorteile

- Eigene Erzeugung
- Freie Zustellung
- Kostenlose Aufstellung
- Zinsenlose Raten

F. R. C. - MÖBELHAUSER

in Klagenfurt, Villach, Spittal-Drau, Obervellach und Kärntens größte ständige MÖBELSCHAU in den Sandwirtshäusern, Klagenfurt, Kolpinggasse 2 (neben Hotel Sandwirt)

F.R.C.-MÖBELFABRIK VILLACH